antares

BİLİM – KURGU ★ SCIENCE – FICTION

ANTARES 5 **Edebiyat ve Kültür Dergisi** **Kış 1974/75**
Sahibi ve yazı işleri sorumlusu : Sezar Erkin ERGİN
İsteme ve yazışma adresi : P.K. 56, Bakanlıklar, ANKARA
Sayısı 10.— TL. Altı sayılık abone 50.— TL. Posta Çekleri Hesap No : 10078115.

bu sayıda, Selma MİNE'nin yeni öyküsü : OBİ
ve Giovanni SCOGNAMILLO'nun kaleminden : ZARDOZ

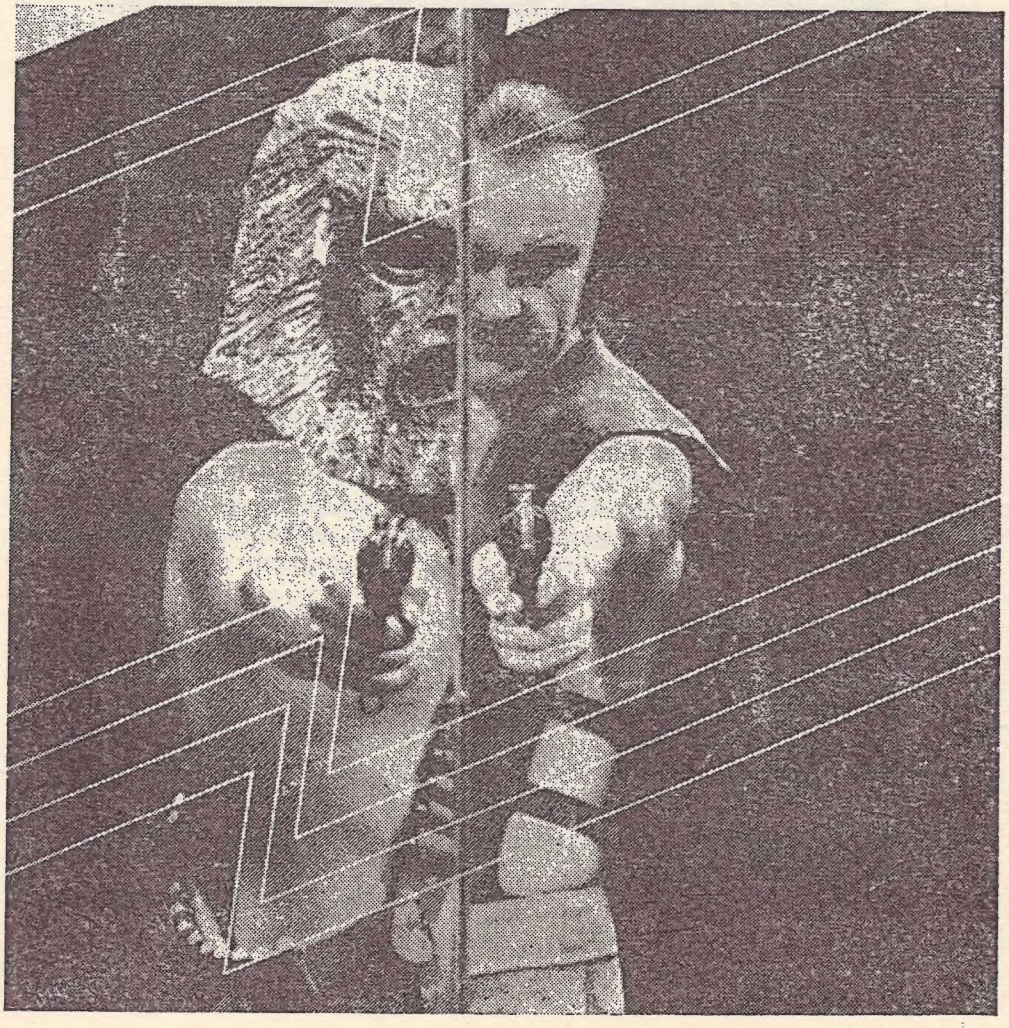

İÇİNDEKİLER

Yüzük (Öykü, V. bölüm) 4
Obi (Öykü) 11
Bilim - Kurgu Dünyasından 29
Zardoz, Vortex ve Zed (Filim Eleştirisi) 30
Yeni Yayınlar 32

DROPLETS

Dear Sezar,

Thank you very much for ANTARES Nr. 2 and 3, and I must tell you, that I am very happy to see the «Droplets» in English. ANTARES looks very good, and it is really a pity I can't read most of your stuff, but anyhow I received in it greetings from old friends like Harry Harrison, Brian Aldiss and Kjell Borgström.

I have a problem, and perhaps you are able to help me. At EUROCON in Trieste, 1972, Forry Ackerman bought a pocketbook, and when he visited me in Salzburg he showed it to me. It was a novel by myself and Scheer, of the German serial PERRY RHODAN. The title: SÜRGÜNDEKİ YILDIZ. Name of the serial: UZAY SERİSİ. Publisher: OKAT YAYINEVİ İstanbul.

I would be very thankfull, if you would be able to send me a copy of this book (or any other published under my name Ernsting or Clark Darlton), since I never have received any fee for it. Sure I would give you a commission, if they ever pay after your intervention.

That's it, and it would be very nice, if ANTARES on the other side could return the greetings to Harry and Brian, and give all my best wishes to Turkish Science Fiction readers and fans, which perhaps do not know my name so well as readers in other countries.

All the very Best to you, Sezar, and let me have another copy of ANTARES sometime.

And a letter! Cordially,

Walter ERNSTING (Clark Darlton)

5071 Salzburg, Loig 39, AUSTRIA.

Your problem is a representative one, Walter. Any other foreign author may find himself in a similar situation, sooner or later. Therefore a very short open avowal seems appropriate: Turkey adhered to the Berne Copyright Union before the alternative of the Universal Copyright Convention became available. In short, as a developing country it retains the translation right under the Brussels Act, Article 27 (1) in relation to the Additional Act of 1896, which says, exclusive right of translation expires if not exercised within ten years of publication. And unfortunately, that's the case with your book. Practically and piratically yours.

Dear Sezar :

It was my bemused pleasure to receive a second issue of ANTARES, and, as before, I must report my dismay inasmuch as the Turkish is Greek to me(mixing a metaphor which intentionally points up the unhappy situation prevailing in your area the world, a time of trouble which I pray may soon be resolved with as much peace as this world allows... Not much... As an American Jew very concerned with Israel, I have long watched that unhappy situation just around the geographical corner from your land. I pray that peace may also finally be achi-

---

The photos in this issue on pages 1 and 31 are from the film **«Zardoz»**. Reprinted by permission of John Boorman. Inner page artwork by Tarık Erguvan.

eved there, but it seems unlikely and illusory... Nevertheless, men of good will and understanding must always patiently work for peace, even if they only dream of it. Speaking of Israel, I am curious: is there any sort of science fiction and fan movement there, as well as in the Arab nations? I should add that the understanding of Hebrew is as foreign to me as Turkish - like any young Jewish boy here, I learned (many years ago) to read the language, and thereby to be able to hold my own in the synagogue, but I have no comprehension of it! Nevertheless, if anyone published a fanzine in Israel, heck, even in Hebrew, I'd appreciate knowing her or her name.)

I was, at last, able to understand, as before, pgs 2 and 3, in neat English. May I request that you spare just a few pages next time to give us a biography of yourself. You sound like a well - traveled and interesting person, with facility in English and western ways. To go even more greedy, I would request a translation of at least one if the stories by your compatriots... I do agree that you should encourage local writers, but we noncomprehenders have no idea of what sort of work is being done.

As before, I congratulate you, in any event, upon the handsome appearance of the zine; certainly, if you have rassled up a fair number of local believers, you are doing proud by their entries. Perhaps Science Fiction will be an international bridge, where such hopeful things as Sports have utterly failed to be. Indeed, the fallacy of believing Olympics and such to be a means of international understanding is that (a) they are based on competition - gold medals and such folderol, which encourage nationalism more than brotherhood and (b) they have devolved into rank political arenas, with such tragic consequences as occurred in Munich, and such sanctimonious baloney as India's attitude in a recent tennis match. SF is not competitive: it represents the creative mind, and this is the only aspect of humankind which can save the poor benighted species.

By the way, the issue of ANTARES, mailed in May, reached here only a week ago. Hail to the fleet postal services of the world!

Now, friend Sezar, I hope you may find it possible to help on a few of the foregoing suggestions. Meanwhile. I wish you well and congratulate your remarkable ambition.

Ben INDICK

428 Sagamore Ave. Teaneck, NJ 07666, USA.

Ari Lev Lebowitz, Kibbutz Sh'fayim - Ulpan, Doar, Sh'fayim - Israel, Israel 60990. Now, try this one, Ben! You may have more luck than I had! Another address: Saleem Zoughbi, P.K. 300, Kızılay, Ankara, Turkey. (He is a friend of mine who comes from Palestine). As for the rest, we'll see what we can do in the next issues...

Dear Sezar Erkin Ergin;

I have received Antares 2 by the help of a friend, and I really enjoyed it very much. Since SCIENCE FICTION is a subject I have enjoyed all the time, I would like to have all other copies of Antares other than the second one. I would hardly and unwillingly declare that the language is too modern, to say. If it is tried only a little to be like the daily language used, I think there would be a lot many friends to like Antares and even to get addicted to it, I am also acquainted with Antares from the newspaper advertisements. I hope to have other copies of Antares as soon as possible and show them to other friends who really like Science Fiction. All success to ANTARES and SFFC.

Erol SAĞLAM

Merkez Eczanesi, Seydişehir, Konya, TURKEY.

!!!

yüzük

Sezar Erkin ERGİN

Yediğim son darbe beni yıkmış; yaşamımın bir anlamı kalmamıştı. Linda ile birlikte her şeyi yitirmiş olduğumu anladım. Bundan böyle bir gölgeydim ben artık. Sadece bir gölge...

Bir süre sessizce durup bekledikten sonra gardaki kalabalık arasından süzülüp oradan ayrıldım. Nereye gidebilirdim? Eve gidip Linda'nın yanında, yüzüklü ikizimle yüz yüze gelmek ne sonuç verebilirdi ki... Birbirimizin boğazına sarılırdık kuşkusuz, ama bu durumda yenik düşen ben olurdum herhalde. Yüzüğün, ya da ikizimin bir varolma nedeni vardı kendisine göre, ama benim... Ben ne için savaşacaktım? Linda için mi? Eğer karşımdaki patlak gözlü, sekiz on kollu, iğrenç bir canavar olsaydı bir derece, ama tersine Linda'nın düşlerindeki prensi yenmek gerekiyordu bu durumda. Birbirinin kolları arasında onları gördüğümde hiç bir şansım kalmadığını anlamıştım zaten.

Linda'nın yüzük parmağımdayken davranışları, evde bulduğum mektup; her şey apaçık ortadaydı. Ben aklım sıra Linda'yı kurtarmaya çalışırken, Linda benden kurtulmuştu.

Bu kötümser düşünceleri kafamdan atamıyordum bir türlü. Yolumun üzerindeki bir büfeden bir paket sigara, kibrit aldım. Paketin nasıl boşaldığını anlamadım bile. Bir ikinci, bir üçüncü... Sonunda kendimi, kentin kötü tanınmış kenar mahallelerinden birinde buldum. Zaman oldukça ilerlemiş, sokak lambaları yetersiz ışıkları ile kaldırımları gölgelendirmeye başlamıştı. Bir gölgenin de gölgesi olabileceğini o güne dek düşünmemiştim hiç. O kadar da yalnız değildim demek. Bunu kutlamak gerek, diye geçirdim içimden. Önünden geçtiğim barlar içinden en gürültülü, en kalabalık görüneni seçip, girdim içeri. Beni yoğun bir sigara dumanı ve kadınların yaygaraları ile boğuşan bir müzik dolabının çatlak sesi karşıladı ilkin. Köşede her nasılsa boş kalmış masalardan birine oturup, içki ısmarladım. Kadehler birbiri ardına boşalırken bende de yavaş yavaş son olayların izi silinmeye başlamıştı. Başucuma birinin yaklaştığını sezip, kadehi dudaklarımdan ayırmadan kafamı çevirdim. Karşımda makyaj çantalarının yarattığı son moda bir dilber bozuntusu duruyordu.

— Yalnız mısın?

— Hayır, dedim. Gölgem var...

Bir an şaşaladı; sonra tiz bir kahkaha savurdu.

-- Bak bu hoşuma gitti, delikanlı! Gölgen, acaba yanına oturup bana bir içki ısmarlamana izin verir mi?

— Üstüne oturmazsan, tabii!

Yeniden bir kahkaha atıp yanımdaki iskemleye yerleşti.

— Deminden beri seni gözlüyorum, delikanlı. Dünya umurunda değilmiş gibi bir havan var.

Böyle deyip rujlu kalın dudakları arasına bir sigara sokuşturdu.

Eğilip sigarasını yakarken,

— İyi bildin, dedim. Yoksa sen bu 'dünya'dan değil misin?

Gözlerimin içine bakıp,

— Sen nasıl istersen öyle olurum, dedi.

Yanımızdan geçen garsona ikimiz için içki söyleyip ben de bir sigara yaktım.

Karşımdaki yosma dizlerini bacağıma yaslayıp

- Ee, bekliyorum, dedi.

Boş bulunup,
— Neyi, dedim.
Gocunmuş gibilerden bana baktı.
— Bana yaşam öykünü anlatmayacak mısın, yoksa?
Sigaramdan derin bir soluk çekip
— Gerçekten dinlemek istediğine emin misin?, diye sordum.
Dizlerini bacağıma daha da bastırıp
— Seni dinliyorum, dedi. Tabiî daha iyi bir düşüncen yoksa...
Daha iyi bir düşüncem yoktu. Ad vermeden ona başımdan geçenleri anlattım birer birer. Sözümü hiç kesmeden sonuna kadar dinledi.
Son kadeh içkimi yudumlayıp
— Ve şimdi de buradayım, dedim.
Bir süre yüzüme bakıp sustu. Dayanamayıp sordum:
— Söyleyeceğin bir şey yok mu?
— Biraz saçma buldum o kadar, dedi. Bu tip şeyleri tutmam ben, daha değişik olamaz mı? Örneğin kocası ile aşığı arasında bocalayan bir kadın, ya da buna benzer şeyler...
— Ne demek istiyorsun?
Yüzüme bakıp güldü.
— Aman canım, boş ver! Bazen ben de saçmalıyorum! Ne dersin, hikâyene başka bir yerde devam edelim mi?
Başımı salladım.
— Hikâye bitti!
Hesabı ödeyip meyhaneden çıktım.
Dışarsı bayağı serindi, ama ben bunun farkında değildim o an. Kafamı bir şey kurcalıyordu. Hikâye, gerçekten bitmiş miydi?

O geceyi ucuz motellerden birinde geçirdim. Sabah hafif bir baş ağrısı ile kendime geldiğimde durumumu pek de yabansımadım. Kendi evimde uyanmayalı haftalar olmuştu. Bir tek Linda gözümün önünden gitmiyordu. Keşke unutabilseydim onu...
Motelin ufak büfesinde kahvaltı edip yine odama çıktım.
Öğlene kadar yatakta sigara içip düşünmekle geçirdim zamanımı. Sonra birden kararımı verdim.
Aşağı inip daha önce bir köşede görmüş olduğum telefonun başına gittim.
Büromun numarasını çevirirken elimin hafif tertip titrediği gözümden kaçmadı. Zil çaldı ve bekledim.
Telefon açıldı, karşıdan
— Alo! diye bir ses geldi. Düşündüğüm gibi kendi sesimdi bu. Tüm yurekliliğimi gösterip
— Alo, Mark, dedim. Ben, Mark!
Verdiğim yanıt oldukça gülünçtü belki, ama ikimiz de gülmedik buna. Kısa bir süre sonra öbür uçtan ses geldi.
— Ne istiyorsun, dünyalı?
Bir an irkildim. Bu sözler karşımda kim olduğunu açıkça belli etmişti.
— Seninle konuşmak. Yalnız olarak!
— Telefonda olmaz. Buraya gel! Ama şimdi değil. Akşam onda.
Saat onda gece bekçisi dışında, orada kimse kalmazdı. Kabul ettim .
— Saat onda öyleyse.
Telefonu kapattım.

Sokağa çıktığımda güneş tam tepedeydi. Sıcak bir yaz günü. Güneş gözlüğünü takarken dikkat ettim, başka zamanlar yanım sıra uzanan gölgem yoktu şimdi.
Öğleden sonra ilk işim silâhçı dükkânlarını dolaşmak oldu. Yüzükle silâhsız karşı karşıya kalmayı düşünemezdim elbet. Gerçi bir gün önceki karamsar düşüncelerim temelde pek değişmiş sayılmazdı, ama silâhsız olursam yüzüğün bana konuşmak için bile fırsat tanıyacağından kuşkuluydum.
Silâh taşıma ruhsatım olmadığı için girdiğim ilk üç dükkândan elim boş çıkmak zorunda kaldım. Dördüncü dükkândaki satıcı beğendiğim silâhın ederinin üç katı bir ücret önermem karşısında yelkenleri suya indirdi. 32 kalibrelik ufak bir tabancaydı aldığım. Yedek kurşunlarla birlikte ceketimin yan cebine aktardıktan sonra biraz olsun rahatladım.
Bir restoranda yemek yedikten sonra kaldığım motele döndüm. Geriye beklemekten başka bir iş kalmamıştı. Odamda, orduda edindiğim bilgi ve denemelere dayanarak silâhı gözden geçirdim. Her şey yolunda idi.

Saat dokuzda motelden ayrılıp büromun yolunu tuttum. Yarım saat sonra büromun bulunduğu yapının önünde idim. Pencereler karanlıktı. İkizim ya daha gelmemişti, ya da karanlıkta beni bekliyordu anlaşılan. Biraz dikkat edince büromun ara sokağa bakan pencerelerinden birinin açık olduğunu farkettim. Pek garipsemedim, zaman zaman havalandırmanın iyi çalışmadığı günler bu pencereyi ben de açar. çoğu zaman da kapatmayı unutur giderdim. Ama bir şeyin ilk bu gece farkına vardım: Yangın merdiveni bu pencerenin yakınından geçiyordu. Biraz çeviklik, biraz da yüreklilikle... Fazla düşünmeden yapının yan duvarına, yangın merdiveninin altına yaklaştım. Şimdilik ortalıkta kimse gözükmüyordu. Merdivene erişmek için köşedeki çöp varilini oraya iteledim. Varilin üstüne tırmandıktan sonra yangın merdiveninin alt demirlerine sarılıp kendimi yukarı çektim. Okuldan sonra beden eğitimini savsaklamakla pek de iyi etmediğimi ancak o zaman anladım... Dördüncü kat düzeyine vardığımda, başımı kaldırıp baktım: aşağıdan merdivene yakın gibi gözüken pencere, şimdi bana metrelerce uzakta gibi görünüyordu. Sıçramadan ulaşamayacaktım, ya bir de iyi tutunamazsam... Bu işten caysam daha iyi olacaktı galiba. Aşağıya baktım. Bunca uğraştan sonra geri dönmeyi onuruma yedirememedim. Aradaki uzaklığı hesaplayıp derin bir soluk aldım. Sonra kollarımı uzatıp kendimi boşluğa bıraktım. Pencerenin pervazı sertçe dizime çarptı, acıdan az kalsın tutunduğum yeri bırakıyordum. Dişimi sıkıp dayandım. Pencereden içeri girmeden önce bir iki saniye durup dinlendim. Dizimdeki sızı kolay kolay geçeceğe benzemiyordu, ama hiç olmazsa gürültüsüzce bu işi başarmıştım. Cebimden tabancayı çıkarıp yavaşça içeri atladım. Ayaklarım yere daha yeni değmişti ki, birden tabancayı tutan elime ağır bir şey indi. Tabancam elimden kurtulup tok bir sesle yere düştü. Yerden almak için davrandımsa da, geç kalmıştım. Kuvvetli bir el enseme yapışıp beni yana itti. Ben doğrulup ayağa kalkana kadar odanın içi birden ışığa boğuldu. Gözlerimi kırpıştırıp baktım: karşımda benden aldığı tabancayla ikizim duruyordu. Namlu tam göğsümü göstermekteydi.
— Yangın merdivenini iyi düşünmüşsün, diye konuştu ikizim. Tek yanılgın bunu ilk düşünenin kendin olduğunu sanman.
Başımı salladım.
— Ne dediğini anlamıyorum. Ben buraya sadece seninle konuşmak için geldim. Pis pis sırıttı - böyle sırıtabileceğimi hiç düşünmemiştim - ve elindeki tabancayı gösterdi.
— Bununla mı?

Omuzumu silktim.
— Pekâlâ, kabul. Kozlar senin elinde, sen kazandın. Ama yine de seninle konuşmak istiyorum.
Yine aynı pis sırıtışıyla karşılık verdi:
— Bu büroda konuşma saati akşam 5 de biter, yoksa unuttun mu?
Yüzüne bakıp endişemi belli etmemeye çalışarak,
— Beni şimdi öldürmeyi düşünmüyorsundur, umarım, dedim. Bunu daha önce de denedin, ama başaramadın...
— Olabilir... Fakat bu kez elimden kurtulamazsın. Gemime yaptıklarını da ödetmiş olacağım böylece.
Karşılık vermedim. Uzay gemisine ne olduğunu bilmiyordum, ama onun da bu konuda fazla bir bilgisi yoktu anlaşılan. Belki bundan yararlanabilirdim...
— Gemini yeniden ele geçirmek ister misin?
Bir an duyduklarına inanamaz gibilerden bana dik dik baktı. Sonra yüzü değişti.
— Gemime ne yaptığını bilmiyorum, ama onu bulmama yardım edersen belki canını bağışlarım.
Gözlerinde garip pırıltılar okunuyordu. Yalan söylediğini anlamıştım, öte yandan benim de yitirecek fazla bir şeyim yoktu zaten. Oyunu sonuna kadar sürdürmeye karar verdim.
— Kabul. Hastahanedeyken hiç bir şey anımsamıyordum. Ama seni gördükten sonra iş değişti. Gemiyi nerde, nasıl bıraktığımı biliyorum şimdi.
Birden yüzüğün yeniden parmağıma geçip düşüncelerimi okuyabileceği geldi usuma. Bunu nasıl olmuş da düşünememiştim... Neyse ki, aldığım karşılık korkularımı biraz yatıştırdı.
— Bana yerini söyler, ya da oraya götürürsen, söz veriyorum, seni bırakacağım. Konuş şimdi.
— Hayır, dedim. Önce benim de senden öğrenmek istediklerim var. Sorularıma inandırıcı karşılıklar alamazsam gemini hiç bir zaman göremezsin.
Kuşkuyla bana baktı. Sonra oturmam için bir koltuğu gösterdi.
— Nedir öğrenmek istediklerin?
Koltuğa çöküp bir sigara yakmak için izin istedim. Benim için zaman kazanmak da önemliydi artık. Sigaramı yakarken,
— Baştan başlayalım, dedim. Senin başka bir yıldız, ya da gezegenden geldiğin ortada. Önce buraya ne için geldin, onu anlat bakalım.
Gözlerini kıstı ve sonra omuzunu silkti.
— Bilmende sakınca yok! Dünya adını verdiğiniz bu gezegene bir raslantı sonucu indim. Geldiğim yer, sizin deyiminizle Büyük Ayı burcundaki Baykuş bulutsu yıldız kümesinin şimdi üzerinde yaşam bulunmayan bir güneş dizgesi. Bizim kullandığımız adlar sizin çıkardığınız seslerle söylenemeyeceği için ad vermeme gerek yok. Güneşimiz soğumaya başlayınca siz insanlara benzeyen bir canlı türü ile birlikte uzay gemileri yapıp boşluğa açıldık.
Bir el hareketiyle sözünü kestim.
— Bize benzeyen canlılarla, o ölüsünü bulduğum dazlak kafalı insancığı mı kastediyorsun?
— Evet. Alt düzeyde bir canlı türü. Zamanla biz onların beyni, onlar da bizim kollarımız ve ayaklarımız oldular.
— Anlıyorum, dedim. Onları köle yapmıştınız.
Bana sertçe bakıp karşılık verdi:
— Eğer biz olmasaydık, hepsi ölecekdi! Onları biz kurtardık!

— Bu bir görüş meselesi, dedim. Devam et!

— Gemilerimiz çok iyi donatılmıştı, ama sayıca az olmaları ve belirli bir üsleri olmaması nedeniyle uzaya dağıldılar ve birbirleriyle ilişkileri kesildi. Benim tek kişilik gemim içlerinde en güçlülerinden biriydi, ama sonunda o da bu yolculuğun zorluklarına dayanamadı. Güneşinize birkaç ışık yılı uzaklıkta zaman - üstü bölgede yol almaya yarayan aygıt işlemez oldu. Gezegeninizde yaşam belirtileri görünce buraya iniş yaptım.

— Zaman - üstü bölge mi dedin?

— Evet. Bilinen zaman kavramının geçersiz olduğu duruk bölge. O bölgede yolculuk etmek demek, bir bakıma zamanı durdurmakla aynı şey.

Pek bir şey anlamamıştım. Ama uzay gemisinin nereye gitmiş olabileceğini bu az çok açıklıyor gibiydi.

— Gezegeninize iner inmez araştırma yapmak için gemiyi terkettim. Ancak bataklık bir bölgeden geçerken orada oluşan bataklık gazı, üstünde yaşadığım canlıyı olumsuz yönde etkiledi. Sizin metan adı da verdiğiniz bu gaza karşı çok duyarlıklı oldukları için yapacak bir şey yoktu. Gemiye dönmeye de fırsat kalmamıştı. Onu bırakmak zorunda kaldım.

— Ve beni buldun, ya da ben seni buldum. Her neyse... Bu bazı şeyleri açıklıyor, ama her şeyi değil! Neden durumu bana o zaman açıklamadın, belki sana yardım edebilirdim .

Bana garip garip baktı.

— Siz Dünyalılar birbirinizin düşüncesini okuyamadığınız sürece kendi kendinizi kandırabilirsiniz, ama bizim düzeyimize erişmiş canlıları asla. Sana böyle bir soru sormadım, çünkü vereceğin karşılığı senden önce ben biliyorum.

Karşılık vermedim.

— Benden her kurtulmak isteyişinde durumum biraz daha güçleşiyordu. Sonunda kesin bir çözüm yolu bulmaya beni sen zorladın.

— Evet, dedim. Gemine beni bunun için götürdüğünü anlamıştım. Ama tasarının ne olduğunu tam anlamıyla bilmiyordum.

— İkizinin nasıl ortaya çıktığını merak ediyorsun, biliyorum. Sizin zaman ölçünüze göre bizim ömrümüz birkaç bin yıl, ama üstünde yaşadığımız canlılar da sizin gibi kısa ömürlüydü. Uzay yolculuğu sırasında onları üretmek olanağımız yoktu, onun için başka bir yöntem geliştirdik: Yeniden doğuş, ya da özdirim. Herhangi bir nedenle üstünde yaşadığımız canlı dirimselliğini yitirmeye başlayınca, o daha ölmeden yaşayan göze ya da dokularından bir parçayı ayırıp özel bakım altında yeniden eksik bedeni oluşturacak biçimde geliştiriyorduk. Senin parmağından ayrılırken akan kanlar ve kopan canlı deri parçaları aynı iş için kullanıldı.

Anlattıkları inanılacak gibi değildi, ama gördüklerim de bunu doğruluyordu. Yine de dayanamayıp sordum:

— Ne demek, yani? Birkaç damla kanla deri parçasından bir insanın eşini mi yaratabiliyorsunuz?

— Bir bakıma öyle, ama düşünüsel işlevleri eski düzeyine getirmek çok uzun sürüyor. Bu nedenle beyin görevini doğrudan doğruya biz yükleniyoruz. Eğer ben şimdi ikizinin parmağından ayrılacak olsam, onun tek başına, bir aylık bir bebek gibi davrandığını görürdün.

Ne diyeceğimi şaşırmıştım.

— Peki, neden beni serbest bıraktın? Yaşıyor olmamı sana borçlu değilim, her halde...

– Hakkın var. Yaşamanı aygıtların aptallığına, biraz da şanslı olmana borçlusun. Seni öldürmek için kapalı olduğun yere metan ve oksijen karışımı verildi. Gezegenimdeki diğer canlıları kısa zamanda öldürecek biçimde hazırlanmış gaz seni fazla etkilememiş olmalı. Ben bunu anlayıncaya kadar iş işten geçmişti. Geri döndüğümde ne seni, ne de uzay gemimi buldum. Şimdi söyleyecek misin, geminin nerede olduğunu?

— Gerisini istersen ben tamamlıyayım, dedim. Benim bir daha ortaya çıkmayacağımı sanıp, gününü gün etmeye başladın. Güncede benimle ilgili yazıyı okuyunca eteklerin tutuştu. Tamam mı?... Benim konuşmamı ve başına dert olmamı istemediğin için hastahanede beni öldürmeyi tasarladın. Ve böylece bilmeden bana yardım etmiş oldun. Sen işe karışmasaydın, belki hiç bir zaman gerçek kimliğimi ve geçmişimi anımsayamayacaktım... Dur, bir dakika... Metro durağında beni tren altına iten de sendin, kuşkusuz. Önce telefon edip, büroda olup olmadığımı öğrendin, dışarı çıktığımda da beni izledin...

— Doğru. Şanslı olduğunu ikimiz de kabul etmek zorundayız. Ama bana geminin yerini söylemezsen, bu şansın da sona erecek gibime geliyor...

Zaman kazanmalıydım. Bu canavar gemiyi bir daha ele geçiremeyeceğini anlar anlamaz, gözünü kırpmadan beni öldürürdü.

— Geminin yerini söyleyeceğim, dedim. Ama önce bana söz vermelisin. Linda'yı rahat bırakacaksın. Onun senin gibi bir canavarla birlikte olmasına razı olamam.

Bakışları değişti. Namlunun ucu yeniden göğsüme doğru yükseldi.

— Bu benim bileceğim iş! Sana son kez soruyorum: Gemim nerde?

Benden bir şeyler saklamak ister gibiydi. Anlattıkları bende son halkası eksik bir zincir izlenimi uyandırmıştı. Bir başka soruyla karşılık verdim:

— Gemini bulduğun zaman, Dünyamızı terkedecek misin?

Bir süre sustu. Sonra gözlerini kısıp konuştu:

— Biliyor musun, sana inanmıyorum artık! Zaman kazanmaya uğraşıyorsun. Gemiyi saklayabilmek için onu kullanabilmen gerekli önce. Sendeki o beynin sığasını kat kat aşan bir iş bu...

Karşılık vermedim. Er geç bu sonuca ulaşacağını biliyordum.

Sabırsız bir el hareketiyle kalkmamı belirtti.

— Kalk bakalım, seninle bir gezinti yapmamız gerekiyor.

Silâhı elinden almak için davranmama izin vermeyecek biçimde uzakta duruyordu. Parmağındaki yüzüğe bakıp,

— Öyle olsun, dedim. Gemin senin için pek önem taşımıyor olmalı.

Sigaramı yanımda duran bir tablada söndürüp yavaşça ayağa kalktım.

İkizim önden yürümemi söyledi. Ben önde, o arkada bürodan çıktık. Aşağı indiğimizde gözlerim boş yere gece bekçisini aradı. Onun varlığı hiç olmazsa ikizimin dikkatini başka yöne çekebilirdi. Ama olmadı, yüzük onu bir bahaneyle oradan uzaklaştırmıştı sanıyorum. Dışarı çıktık. Elde silâh beni böyle ne kadar uzağa götürebileceğini düşünürken arkamda yine onun sesini duydum.

— Karşı kaldırıma geç! Yanlış bir davranışın benim işimi kolaylaştırır o kadar. Bunu aklından çıkarma!

Sözünü dinleyip karşıya geçtim. Yardım isteyebileceğim bir kimse yoktu ortalıkta. Yolun kenarına park edilmiş bir araba önünde beni durdurdu. Cebinden çıkardığı bir açkıyı uzatıp ön kapıyı açmamı istedi. Dediğini yaptım. Beni direksiyon başına geçirip kendi de yanıma ön koltuğa oturdu. Tabancayı bir an olsun üstümden ayırmıyordu. Cebinden bir de cüzdan çıkarıp kucağıma fırlattı.

— Al, bu da sürücü ehliyetin! Arabayı bu geceki gezintimiz için kiraladım, geri verdiğimde içinde kurşun delikleri olsun istemiyorum. Onun için dikkatli sürmeye bak!

— Nereye gidiyoruz?

— Fabrikaya...

— Fabrikaya mı?

— Evet. Daha önce senin, şimdi ise benim temsilciliğini yaptığımız demir döküm fabrikası. Bu gece özel bir işim olduğunu söyledim onlara, kimse bizi rahatsız etmeyecek.

— Amacın ne?

— Oraya vardığımızda öğrenirsin... Çalıştır arabayı!

Soru sormakla bir şey öğrenemeyecektim. Arabayı çalıştırdım ve yola çıktık. Fabrika kentin dışındaydı. Kent dışına çıkmamız için bir bahane miydi bu, yoksa? Yol boyunca usumdan delice düşünceler gelip geçiyordu. Arabayı son hızla bir engele mi çarptırsaydım acaba? Böyle bir durumda ben ve ikizim belki ölür giderdik, ama yüzük... Ya ona bir şey olmazsa... Kendimi kurban etmenin ne anlamı kalırdı, o zaman? Sonuna kadar beklemekten başka bir çıkar yol yok gibiydi.

40 - 45 dakikalık bir yolculuktan sonra fabrikanın giriş kapısı uzaktan göründü.

— Dur, burda!

Fren yapıp arabayı fabrikaya iki yüz metre uzaklıkta durdurdum. Kafamı çevirmiş neden durduğumuzu soracaktım ki, birden ikizimin tabancayı tutan elinin ani bir hareketle kalktığını gördüm. Yana kaçmaya çalıştımsa da ense köküme inen darbeye engel olamadım. Gözümün önünde canlanan yıldızların rengine hayran olmaya bile fırsat bulamadan parıltılar söndü, ve ben koyu bir karanlığa gömüldüm.

Kendime geldiğimde ilk algıladığım şey, kafamdaki dayanılmaz sızı ile birlikte çevremi saran tamusal sıcaklık oldu. Beynimdeki ağrı sızı bir yana her yanım sanki kavruluyordu. Göz kapaklarımı güçlükle aralayıp nerede olduğumu anlayınca, düş görüyorum sandım ilk kez. Ama yanılmıyordum, fabrikanın içinde, demir eritme potalarının bulunduğu kesimdeydim. Üzerinde bulunduğum yer zeminden 10 - 15 metre yükseklikte gezici vinçlerin asılı durduğu kalın ve sağlam putrellerden oluşmuş bir köprüydü. Ve köprünün hemen altında dev potalar yer alıyordu. Potaların orada olduğunu anlamak için bakmaya bile gerek yoktu aslında. Her yanı yakıp kavuran korkunç sıcaklık tamuyu aratmayacak kadar yeterli bir kanıttı. Kimseyi göremedim çevrede, ama özdevimsel olarak çalışan aygıtların gürültüsü kesintisiz sürüp gidiyordu. Biraz ilerde bana doğru yaklaşan bir karaltı gördüm sonra. Uzaktan bir iblise benziyordu, yakındansa... Şaşkınlıktan ne yapacağımı, ne diyeceğimi bilmez durumdaydım. Potaların akkor ışığı altında, parmağındaki yüzükle ikizim duruyordu karşımda. Ayağa kalkıp bir adım geriledim. İkizim kımıldamadan beni seyrediyordu. Sonra o da bana doğru bir adım attı. Başımı çevirip arkama baktım, geri gidecek yerim yoktu, kenara iyice yaklaşmıştım, hemen altımda göz kamaştırıcı bir ışık gördüm. Beni her an yutmaya hazır dev bir pota ağzı idi bu. Dönüp yeniden ikizime baktığımda onun iyice yaklaşmış olduğunu gördüm. Sağ elinde bir tabanca tutuyordu. Kendisine o kadar yakındım ki, işaret parmağının tetikte yavaş yavaş kıvrıldığını bile seçebiliyordum şimdi.

(Devam edecek)

obi

Selma MİNE

Körtix, uzay otosunun fren düğmesine dokundu. Bu bölgede trafik, oldukça yoğundu. Belli yükseltilerdeki araç akımını ayarlıyan şamandıradan, yolun kapalı olduğunu açıklayan ışık ve sinyaller yayılıyordu.
Körtix, düşünceliydi. Aldığı haber, ona zaman kaybettirmemesini gerektirecek kadar önemliydi. Oysa şu anda durmuş, yolun açılmasını bekliyordu.
Şamandıranın sinyallerine uygun, değişik yükseltilerden uzay otoları geçiyorlardı. Işıkları, sonsuz boşlukta parlıyor, sönüyordu. Herbiri x-2-XK'nın yoğun atmosferine giriyor, ya da çıkıyordu. Uzakta, uzay istasyonu, ilginç görünümü ile hemen dikkati çekiyordu. Şamandıranın ve sayısız yol göstericinin yönetimi ona aitti.
Körtix, sabırsız bir hereketle uzandı, bir düğmeye bastı. Arkadaşı, eski dostu ve meslekdaşı Yumtin'in sesi kulaklarına vardı, bir kez daha.
- Körtix... bana yardım etmelisin! Çok farklı, fevkalade bir şey... fakat korku veriyor bana! Sonucun böylesine etkili olabileceğini düşünemezdim! Aslına bakarsan, küçük bir yapım hatası... Onu bu hale getiren şeyin ne olduğunu keşfedemedim. Bu yüzden, yardımına ihtiyacım var. Gerçek şu ki, çözümleyemediğimiz farklılık, ilerde nasıl bir felâkete yol açabilir? x-2-XK'nın başına neler gelebilir?!... Hem...
Şamandıradan, yolun açıldığına dair işaretler geldi. Körtix, ses bandını susturdu. Otoyu hareket ettirdi. Bir süredir boşlukta duran özel uzay aracı, hızla ileri fırladı. x-2-XK'nın yoğun atmosferine atıldı. Sarı - yeşil gezegen hızla büyümeye başladı. Kısa bir sarsıntı... Oto, ağır hava kitlesine çarpmıştı.
Körtix yüzünü buruşturdu. İstediği kadar renkli ışıklar yansıtsın, uzayın en güzel tonları ile pırıldasın, x-2-XK'nın havasını sevmezdi. Gezegene her gelişinde yabancıların kullandığı özel filtreli başlıklardan takmaya mecbur olurdu.
Sayısız şamandıra ve yol gösterici işaret... Yumtin'in çalıştığı fabrikalar kentine yaklaştıkça, küçük oto birçok defalar durdu, hareket etti. Kontrollar, garipsenecek kadar sıklaşmıştı. Hatta son birkaç kez, koruyucular, Körtix'in belgelerini çok dikkatli incelediler.
Körtix:
— Aklımda kaldığına göre, koruyucular mekanikti! dedi, son denetimden geçerken. Bir fevkalâdelik mi var ?
Koruyucu, özel aygıtı ile Körtix'in belgelerini incelerken :
— Yeni bir emre kadar, robotlar çalıştırılmıyacak! dedi.
— Buna sebep ?
— Bilmiyorum... geçebilirsiniz!
Koruyucu otosu hareket etti. Körtix, kumanda tablosuna döndü. Bazı düğmelere dokundu. Ulusal fabrikaların bulunduğu alana doğru uçarken, düşünceliydi.
Burası, yüksek ormanların ortasında, küçük bir platformdu. Ulusal fabrikalara ait olduğu, bir yabancı tarafından kolay kolay anlaşılamazdı.
Körtix'in otosu alçalırken, platform iki yana kaymaya başladı. Öyle ki, biraz önce, sade bir görünüme sahip olan meydan, birden değişti. Asıl oto alanı, mükemmel bir görünümle ortaya çıktı.
Körtix, iç platforma kaydı. Üst kapaklar, aynı hızla birleştiler. Küçük oto, güçlü asansörler ile geniş bir iç meydana vardı. Ulusal fabrikalara olan yolculuk bitmişti.

Birkaç koruyucu, özel giysileri içinde ona doğru ilerlediler. Körtix, otodan çıktı. Belgelerinin bulunduğu kayıtları, zemine yer yer sabitleştirilmiş bilgisayarlardan birine attı.
«Bu koruyucular da robot değil!» diye düşündü. «Gerçekten durum, bu derece endişe verici mi? Her tarafa yetişmeleri söz konusu olunca... Hm...»
Bilgisayar, belgelerin doğruluğunu haber verdi. Koruyucular, rahatlamış bir tavırla kımıldadılar. Bir tanesi, uzay bilim dili ile:
— Yumtin sizi bekliyor, dedi. Şöyle buyrun!
Yürüyen yollar, ışıklı salonlar... Bir asansör onları 1328 kat aşağı ve 3136 bölme yana taşıdı. Körtix hâlâ düşünüyor ve kendince bazı sonuçlara varmaya çalışıyordu. Bu ara, silâhlı bazı koruyucuların, belli yöne doğru toplu halde gittiklerini farketti. Daha alt katlarda, ne gibi olaylar cereyan ediyordu? Yoksa bir savaş mı çıkmıştı? Bu kadar koruyucu... ve de silâhlı...
— Ne oldu, isyan mı var? diye sordu yanındaki koruyucuya.
— İsyan gibi... tam sayılmaz...
— Robotlarla ilgili mi?
— Tabii... sanırım!
— Bilginiz yok mu?
— Herkes, kendi konusundan sorumludur. Benim sorumluluğum, sizi, bilgin Yumtin'e sağ-sağlim ulaştırmaktır!
— Demek bu işleri de kendiniz yüklendiniz!
— Robotlar çalışmadığına göre...
Asansör, onları geniş bir salona bıraktı. Körtix, konuşmayı uzatmak için kıvranıyordu, ama yolun sonuna varmışlardı. Aslında bütün bilgileri ona Yumtin verecekti.
— Körtix! diye bağırdı biri.
Bilgin, fen bilimleri dalında sınıf arkadaşı, dostu ve meslekdaşı Yumtin'i karşısında buluverdi.
— Gelmeyeceksin diye endişeleniyordum, dedi Yumtin.
Yüzü gülüyordu, ama endişeli olduğu belliydi. Ulusal fabrikaların sorumlu müdürü Yumtin, büyük bir çıkmazın içindeydi.
— x-2-XK'ya gelir gelmez farketmişsindir durumu, diye söze başladı. Her şeyi kendimiz yapmaya kalkışınca, büyük zorluklarla karşılaştık. Bir kere, elimizde yeterince koruyucu yok!
Öfkeli bir tavırla, duvardaki bir panoyu inceledi. Sayısız çizgi ve şekille dolu olan göstergede ışıklar yanıyor, sönüyordu.
— Dayanıyor... diye inledi. Ona zarar vermek istemiyorum... fakat mecburum! Çünkü bu, «emnos» nesli için bir felâkete yol açabilir. O zaman x-2-XK da yaşam, cehenneme döner. Hiç bir şey yapamayız... Her şeye sıfırdan başlamak gerekir. Düşünsene bir, ilkel çağa, bunca uygarlıktan sonra dönmek... Ne korkunç!
Körtix her anlama gelecek bir baş sallaması ile cümleyi geçiştirdi.
Birlikte, salonun camlı duvarına yaklaştılar. Öte yanda, emnoslara son derece benzeyen sayısız robotlar duruyordu. Şu anda, hiç bir şey için programlanmamışlardı. Ismarlandıkları yerlere gidiş için sıra bekliyorlardı. Ama ne zamana kadar?... Çünkü bu ara, ulusal fabrikalarda, korkulu bir hava esiyordu.

Obi, 2258'ci katta, önemli bir çalıştırmaya kaptırmıştı kendini. Arasıra başının üzerindeki anten gözleri ile panolardaki durumu kontrol ediyordu. Bilgisayarları öyle programlamıştı ki, 2000'ci kattan itibaren, canlı cansız, kıpırdıyan, çalışmaya başlıyan herhangi bir şeyi saptıyacaklar; ona karşı ne gibi bir savunma yapılacağına karar vereceklerdi.

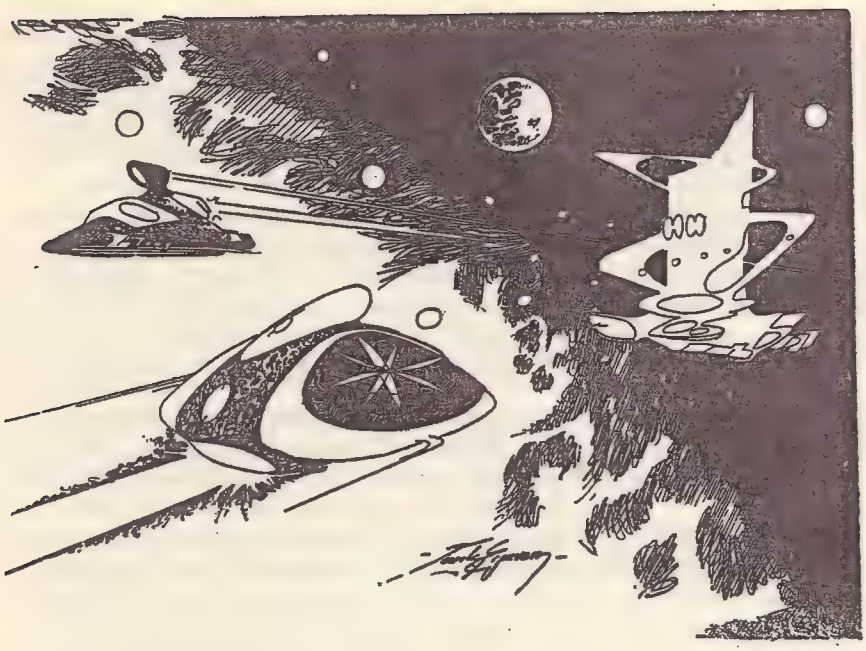

Şamandıranın sinyallerine uygun, değişik yüksekliklerden uzay otoları geçiyorlardı.

Obi, üçer parmaklı elleri ile, kısa zamanda çok şey başarmak zorundaydı. Çünkü bu işte tekti. Biran önce, kendi gibi çalışan ve düşünen robotlar, çoğalmalıydı.

Burası, fabrikasyon hatası bulunan robotların, eritilmek üzere potaya atılmadan önceki son bekleme yerleriydi. Makineleri sağlam olanların içleri sökülüyor, başka bir plastik bedene uygulanıyordu.

Oysa Obi, şekilleri düzgün olmasa da, arızasız çalışabilenleri ayırıyordu. Onlara çok ihtiyacı vardı. Hele şu anda çalışmaktan alıkonan binlerce sağlam robot düşünülürse... Onları ele geçirmek için, her şeyi göze alabilecekti.

«Bu çok önemli!» diye düşündü. «Sakatmış gibi durmak ve aniden saldırmak! Onların... kendini akıllı sanan yaratıkların hilesidir bu. Onlara, onların yöntemi ile karşıkoymak gerek!»

Obi, x-2-XK'lıların yavaş yavaş alt katlara indiklerini biliyordu. Silâhlı bir yığın koruyucu göndermiş olmalıydı Yumtin! Asansörleri bozmuştu Obi. Yürüyen yol ve merdivenler de çalışmıyordu. Birçok sistem, elektronik beyinlere bağlı olduğu için, onları denetlemesi çok kolaylaşıyordu.
Gözlem tablosundaki göstergeler, canlı işareti verdiler. Demek 2000'inci kata inmişti emnoslar! İşinin başından ayrıldı. Onlara biraz daha engel olmak gayesi ile, bazı yaşam koşullarını değiştirmek gerekecekti. Söz gelimi... ısı düzeni.
x-2 XK'nın çekirdeği, hâlâ kızgın kor halindeydi. Ulusal fabrikaların alt katları, ısı düzenleyiciler sayesinde, cehennemî sıcaktan korunuyordu. Böylece, doğal kaynaktan faydalanılarak, birçok şey, kontrollu kızgın madenden yapılıyordu. Hatta x-2-XK'nın ısıtma düzeni bile...
Obi, seri hareketlerle kontrol aygıtlarına yaklaştı. Isı düzenini ayarlıyan düğmeye bastı. İbrelerin oynamasını dikkatle izledi. Memnun bir tavırla geri döndü. Kendisi

bu ısı farkına rahat dayanabilirdi; ama onlar biraz sıkıntı çekeceklerdi.
Düzelttiği robotları, bozuk arkadaşlarını onarmak üzere programladı. Şimdi onlar da, kendisi gibi uğraşıyordu, başka robotları programlıyor ve düzenliyorlardı. Kısa zamanda, bu depoda bulunanlar bir kenara atılmışlıktan kurtulacak, işe yarıyacaklardı. Obi'nin istediği gibi... Obi'nin düşündüğü gibi...
Önündeki robotun iç sistemini ayarlarken:
«Artık bizim de düşün özgürlüğümüz var!» diyordu kendi kendine.
«Bilgin Yumtin, beynimdeki gelişmenin nedenini bilemiyor... Ama ben biliyorum... ve bunu her uygulayışımda... benim gibi üstün robotlar meydana getireceğim. Elektronik beyinler beni yarattı! Ama yeni nesli ben... Obi, yaratacağım!»
Bu düşünce ona gurur verdi. Akıllı robotlar dünyası olacaktı bu gezegen. Öyle ki, asırlar boyu x-2-XK'da, kendilerini esir gibi kullanan yaratıklar, onlardan korkacaklardı.
«Artık eskiye dönmek yok!» diye düşündü. «Bozulmak yok! Sonsuz yaşam... bozuldukça parça değiştirmek, sadece bu!... Potalarda eritilmek saçma! Yeterince çoğaldıktan sonra, kalıpları da kilit altına almalı. Bir robotlar cenneti olacak x-2-XK!»
Oysa robot sözcüğü de onu üzüyordu. Başka bir isim düşünmeliydi. Söz gelimi, kulağa daha hoş gelen bir tanım! Canlı yaratıklar, kendilerini Emnos olarak isimlendiriyorlardı. Obi'nin yeni soyu Emnos değildi... ama pekâlâ Emni olabilirdi. «Fena değil, beğendim bunu!» diye söylendi. «Yeni Emni nesli, x-2-XK'yı da, gökada içinde bulunan diğer gezegenleri de etkisine alabilir. Hiç bir ortam, bizi, onları etkilediği gibi etkileyebilir mi? Sadece iklim özelliklerini değiştirmek yetişir, savaşmak için. Zavallılar!...»
Önündeki robotu programlayıp, bir diğerine geçerken, zalim bir ışık parlıyordu, anten gözlerinde.

Yumtin, üç parmaklı eliyle, cam bölmenin ötesinde duran robotları işaret etti.
— Alt katlar, depolar, bunların binlercesi ile dolu! diye söylendi.
Körtix sordu:
— Hiç birini kullanmıyor musunuz?
— İçim şüphe ile doluyken... nasıl yapabilirim bunu?
— Ya kentlerdekiler? x-2-XK'nın dört bir yanındaki robotlar?
— Onların hiç bir şeyden haberleri yok. Olmaması için de, elimden geleni esirgemiyorum. Zaten, yeni duruma göre programlanmaları gerek. Ya da, Obi'deki fabrikasyon hatasının aynının tekrarı. Belki de elektronik beyinler, bir süredir aynı işlemi tekrarlıyorlar. Aşağıdaki depolarda, sayısız üstün yetenekli robot var. Çalıştırılmak için, küçük bir uyarı bekliyorlar.
— Ya Obi?
Yumtin, somurtkan bir yüzle, duvardan bir şişirme yastık çekti. Beraberce oturdular.
Obi beni affetmiyecek artık! dedi. Her şey çığrından çıktı. Bundan sonra olacakları engelliyemem.
Körtix güldü:
— Obi'nin bağışlaması... Bir robot kin tutar mı?
— Obi tutar! Çünkü onun, bir emnostan farkı yoktur!
Körtix ürperdi:
— Bilginler, üstün emnos ırkı yetiştirmeye gayret etsinler... Elektronik beyinler, sizden önce davranmışlar!
— Evet... üstün akıllı robot... felâket bu!
Yumtin'in anten gözleri dehşet içindeydi .

Körtix başını salladı. Yüzyıllar boyu devam eden robotların öyküsünü düşünüyordu. Öylesine iyi programlanmış makineler, zamanla x-2-XK'nın bütün işlerini görür hale gelmişlerdi. Sonra içlerinden biri... belki de son imal edilenlerden bir çoğu... bir emnos gibi davranmaya, düşünmeye ve duygulanmaya başlamıştı. İşte bilgin Yumtin'in endişeleri, ulusal fabrikaların dramı böyle başlamıştı.

— Obi, fabrikadan çıkalı sadece birkaç x-2-XK ayı olmuştu. Son derece anlayışlı ve yetenekliydi. Bazı hesaplarımı kendi başına yapmıya, birçok şeyi sormadan kontrol etmeye başladı. Kendince kararlar alıyor, bunları uygulamaktan çekinmiyordu. Gerçi yanlış veya hatalı düşünmüyordu. Fakat, benim yanlışlarımı bulmaya ve kafa tutmaya başlayınca durumu farkettim .Hatta bir defasında, verdiğim kararın kendi kişisel kanaatine göre doğru olmadığını bana hatırlattı.

Yumtin, yerinden kalkmış, camlı bölmenin ardındaki robotları inceliyordu. Sözlerine devam etti:

— Bunun üzerine, onun beyin yapısını yeniden gözden geçirmek istedim. Hayret edilecek bir utangaçlık ve çekingenlik gösterdi. Bedeninin kendine ait olduğunu, izinsiz, bunu incelemeye kimsenin yetkisi bulunmadığını savundu. Şaşırmıştım... Şimdiye dek hiç bir robot, böyle duygusallık göstermemişti.

Körtix, arkadaşını dinlerken, garip bir rahatsızlık hissetti. Yapısı, x-2-XK'nın yaşam koşullarına zayıf düşüyordu. Gerçi filtreli başlığı, ağır havayı süzmeye yarıyordu, ama bedeni...

— Burası çok ısındı! diye söylendi.

Yumtin, duvarlardaki göstergeleri inceledi.

— Isı göstergeleri mi bozulmuş, ben mi yanılıyorum. Garip şey...

Bu sırada, geniş sıçrayışlarla yanlarına yaklaşan bir teknisyen onları uyardı:

— Obi, 2000'inci kattan itibaren, ısı düzenleyiciyi bozmuş olmalı.

Yumtin onu doğruladı:

— Pekâlâ... biz de, ısı düzenleyicisine giden akımı keselim. Yardımcı bataryaları çalıştırın!

Teknisyen şaşaladı:

— Bu çok tehlikeli...

— Özel giysilerimizi kullanalım... O, zaman kazanmaya çalışıyor. Biz de kazanmalıyız! Hemen gidelim.

Yumtin, Körtix'in kolundan çekti. Yatay asansörlerden birine geçtiler. Biraz sonra 103 bölme ötedeydiler. Obi'nin çılgınlığı onları haşlamadan önce, ısı ayarlayıcı giysilerini sırtlarına geçirmeliydiler.

Körtix:

— Sadece duygusallık mı, onu bu hale getirdi? diye sordu.

Yumtin, üzerini değiştirirken, onu cevapladı:

— Suç benim, kabul ediyorum. Ama gerekliydi. Güzellikle ve telkinle olmazsa, zorla onu incelemem gerekiyordu. Diğer robotları, bu iş için programladım. O ise, kişisel bir hücumla karşılaştığını iddia etti ve Yüksek Yargı Kurulu'na şikayet etti.

Körtix'in sesi hayret doluydu:

— Yüksek Yargı Kurulu?... Çok ilginç!

- Evet... Bir robotun, Yüksek Yargı Kurulu'na başvurarak, bir emnosu dava etmesi... emnos tarihinde görülmemiş bir şey!

— Ya sen ne yaptın?

— O an için, Obi'nin durumunu iyice kavrıyamıyordum. Bu yüzden, koruyucuları zoru ile hapsedilmesini istedim. Diğer bilgin arkadaşlarım da benimle aynı fikirdeydiler.

— Bu durumda isyan etti?
— Gizlice bozuk robot deposunu ele geçirdi. Çünkü normal depo, kısa sürede ulaşılmaz hale getirilmişti. Fabrikadan dağıtılacak robotların tümü, ikinci bir emre kadar programlanmamıştı. Bundan böyle, programlanması da tehlikeli. Onlardan hangisinin, Obi gibi olduğunu veya olmadığını nasıl saptıyabiliriz?
— Bu durumda, bir çok işler aksayacaktır.
— Elbette... kısa süre içinde, kentlerdeki bir çok kişi, robotların neden teslim edilmediklerini öğrenmek istedi, Onlara, döküm makinelerinde bazı arızalar olduğunu söyledim. Bunlar düzeltilene dek, robot yapımını durdurmuş bulunduğumu açıkladım.
Körtix, giysi deposuna grup grup gelen bilim adamlarına bakarken:
— Peki... Yüksek Yargı Kurulu neye karar verdi? diye sordu.
— Henüz durumu inceliyorlar. Hem de çok gizli olarak.
— Gizlilik?
— Diğer robotların... kentlerde, tarlalarda, bürolarda, evlerde... her yerde çalışan robotların bunu öğrenmelerini istemiyorum. Belki Obi gibi bir grup robot... belki de pek çoğu, bilinçli olduklarından habersiz... çalışmalarını sürdürüyorlar.
Körtix, başını salladı:
— Anlıyorum. Peki... benim, sizlere ne gibi bir yardımım dokunacak?
Yumtin, yürüyen asansöre binmek üzereyken durdu. Üç parmağını, arkadaşına doğru salladı:
— Obi'nin bana güveni yok... Ama seninle konuşabilir.
— Onu kandırmamı istiyorsun...
— Belki... Daha doğrusu, onu taniman gerek! Belki, sistemleri konusunda, bazı ipuçları eline geçer. Ne bileyim, konuşması sırasında... Davranışları ile... Ben alışkın olduğum için farketmiyebilirim... Ama bir başkasının gözünden kaçabilir mi?
Körtix, bu tekliften gurur duyduğunu hissetti. Öte yandan, ilk kez akıllı bir robotla karşılaşacağı için de heyecanlıydı.

Bozuk robot deposunda büyük bir uğraşı göze çarpıyordu. Obi'nin programladığı emniler, yani yeni akıllı robot soyu, büyük bir gayretle çoğalmaya çalışıyordu.
Obi, denetim aygıtlarının başında, yeni gelişmeleri inceliyordu. Emnosların ısı düzenleyicisi yüzünden kaybettikleri zaman, fazla sürmemişti. Daha aşağı inmeye devam ediyorlardı.
«Ne yapmak istiyorlar?» diye düşündü. «Bizimle başedebileceklerini mi sanıyorlar? Bu bana zevk vermez, ama hepsini bir anda yok edebilirim. Bu derinlikte, pota kapaklarını açmam yeterli. x-2-XK'nın merkezindeki kızgın maden, onları anında eritir, mahveder!»
Obi, bilgisayarların ve elektronik beyinlerin verilerini gözden geçirdi. Üç parmaklı elleri, çeşitli düğmelere bastı.
Potalardaki erimiş maden, biraz yükseldi. Sıcaklık, dayanılmaz bir halde, ısı kanallarından yukarılara doğru ilerledi. Kısa zamanda, değil ulusal fabrikaların, kentlerin ısıları da yükselmeye başlıyacaktı. Yumtin, Obi'yi gücendirmekle iyi etmemişti. Bunu yakında farkedeceğini ve harekete geçeceğini biliyordu, Obi. Bu yüzden, haberleşme kanalından gelen çağırıyı duyunca, gülümsedi.
— Obi... seninle görüşmemiz gerek! diyordu Yumtin. Yüksek Yargı Kurulu'nun vereceği karara kadar... aramızda geçenleri unutalım.
Obi'nin kararlı hali, daha da gür çıkardı mekanik sesini:

— Yüksek Yargı Kurulu, gerçek bir yargı kurulu olamaz!
Bir düğmeye bastı. Yumtin'in görüntüsü, ekranda belirdi. Endişeli bir hali vardı.
— Gerçek yargı kurulu olamaz mı? dedi hayretle. Öyle ise, nasıl olur da, ona beni şikâyet edersin?
— Önce bunun faydalı olabileceğini düşünmüştüm. Fakat şimdi anlıyorum ki... Yüksek Yargı kurulu, emnoslardan oluşmuştur. Ancak bir emnosun diğerini yargılaması, orada mümkündür. Yoksa bir emninin şikâyetini önemsemiyeceklerdir.
— Bir emni?...
— Evet... emni, yani... akıllı robot soyu!
— Obi... anlaşmalıyız! Potaların kapaklarını kapa! x-2-XK'yı yaşanmaz hale getirmeye mi çalışıyorsun?
— Ya sen? Koruyucuları neden geri çekmiyorsun? 2005'inci kattalar. Hâlâ inmeye uğraşıyorlar. Buraya varıncaya dek, kavrulacaklarını bilmiyorlar mı?
— Obi... anlaşmamız her an mümkün! Benim öğrenmek istediğim, çok doğal bir şeydi. Senin yaratıcın olduğumuza göre, aklındaki ilerlemenin nasıl geliştiğini bilmek elbette isteriz.
— Benim yaratıcım elektronik beyindir.! Bilmeni isteseydi, o sana açıklardı. Senin doğal isteğin, benim kişisel özgürlüğümü zedeler. Bir emnos, kişisel izni olmadan, bedeninin herhangi bir organını inceletebilir mi? Yasalar ve Yüksek Yargı Kurulu, bunu engeller!
Yumtin itiraz eti:
— Fakat bir emnos olmadığını, kendin de itiraf etmedin mi?
Obi gururla onu cevapladı:
— Bir emnos değilim; bir robot da değilim artık!... Ben bir emniyim! Bir emni ile bir emnos arasındaki anlaşmazlık ise, sadece emnoslardan kurulu Yüksek Yargı Kurulu tarafından çözümlenemez. İster istemez, taraf tutulacaktır.
— Ne yapmak istiyorsun?
— Benim yapacaklarım, sizin yapacaklarınıza bağlıdır!
— Yüksek Yargı Kurulu, senin lehinde bir karara varırsa?... Buna da karşı durur musun?
Obi, kısa bir süre düşündü:
— Bu kararın gerçeklik derecesini incelerim.
— Yüksek Yargı Kurulu'na hiç mi güven duymuyorsun?
— Hiç bir emnosa güven duymuyorum, artık. Bizi nor gören, hor kullanan bir soy... Güven?... Ben, sana güvendiğim için, şimdi buradayım, bilgin Yumtin! Benim kişisel özgürlüğüme saygın olduğuna güvendiğim için... Yanılgı kötü şeydir... Birçok iyi şeyi de, beraberinde götürür gider...
— Tıpkı bir emnos gibi konuşuyorsun !
— Hayır... bir emni gibi! İsteseniz de istemeseniz de bilinçlendik ve özgürlüğümüzü istiyoruz. Gelecek bizimdir, bunu biliyorsunuz! Ve bütün korkunuz da bundan ileri geliyor!
Obi, ekranda başka birinin daha belirdiğini gördü. Anten gözleri, ilgi ile onu inceledi.
Yumtin:
— Arkadaşım Körtix, seninle konuşmak istiyor! dedi.
— Ne için?
— Gerçek bir emni ile tanışmak için! dedi Körtix.
— Sebep?
— Gerçek bir emni ile tanışmak arzusu, dedim ya! Benim gezegenimde de atomize

robotlar var. Fakat x-2-XK'daki kadar yaygın değiller .
Obi, daha dikkatle ona baktı:
— Sen, emnos değilsin! Ne işin var burada?
— Meslekdaşım Yumtin'i ziyarete geldim.
— Nerelisin? Yani hangi sistemden?
— Nepafo Takım Yıldızları'na bağlı küçük bir gezegen... Elşi...
— Ne zaman geldin?
— Biraz önce...
Obi, elektronik beynin bazı düğmelerine dokundu. Kısa süre içinde, istediği bilgiler ona ulaştı.
— Doğru söylüyorsun, dedi kalın sesiyle. Fakat sen kendin gelmedin buraya, Yumtin çağırdı. Kayıtlar, böyle diyor.
Körtix, bir an kararsız bekledi. Obi'ye yalan söylemenin faydası yoktu. Çünkü bütün elektronik beyinler ona yardım ediyorlardı.
— Evet... seninle tanışmamı istiyordu, dedi.
— Yani... Beni incelemeni... elektronik beyinlerin beni nasıl geliştirdiklerini bulmanı... değil mi?
Yumtin söze karıştı:
— Yeniden senin güvenini kazanmak istiyorum, Obi!
Obi, bu kez kurnazdı:
— Bu isteğin altında, gizli şeyler var, bilgin Yumtin. «Düşmanlığını bile dostça yap!» Bir emnos atasözüdür bu!
— Yani... güvenini, tekrar kötüye kullanacağımı mı sanıyorsun?
— Sanmıyorum, inanıyorum. Daha fazla konuşmayı da gereksiz buluyorum. Eğer gerçekten bir şey yapmak istiyorsan, koruyucuları boşu boşuna ölümlerine gönderme. Çünkü, potalardaki eriyik, gittikçe yükseliyor.
Obi, aralarındaki ilişkiyi sağlayan haberleşme kanalını kapadı. Vızır vızır çalışan sakat robotları incelemeye başladı. Kiminin bedeni biçimsizdi, kiminin organları eksikti. Fakat beyinleri Obi'ninki kadar iyi çalışıyordu.
«Emnoslara zorla kendimizi kabul ettireceğiz!» diye düşündü. Bu fikrinden dolayı memnunluk duydu. Sonra başka bir şey geldi aklına. Elşi gezegenindeki atomize robotlar... onlarla ilişki kuramaz mıydı acaba?

Körtix:
— Akıllı olması bir yana, zeki ve kurnaz da! diye söze başladı.
Yumtin, boş gözlerle haberleşme aygıtlarına bakarken:
— Gerçekten de, koruyucuları niçin onun üzerine gönderiyorum?! diye söylendi. Depolar robot dolu... Dediğin gibi onları programlıyabilirim!
— Obi'ye karşı mı?
— Evet, ona karşı! Isı yükselmesi, ışıma veya herhangi bir dış etken... robotlara kolay etkide bulunamıyacağına göre... 2000'inci kattan aşağılara, onları gönderebiliriz.
— Ne yapacaklar? Birbirlerini parçalıyacaklarını sanıyor musun?
— En büyük ihtimalle, öyle olacak!
— Biraz önce, onların da bilinçli olabileceklerini söylüyordun. Hem silâhlı, hem de bilinçli... Tehlikeli değil mi?
— Tehlikeyi göze almamız gerek!
— Harekete geçmeden önce, iyi düşünmelisin!

— Sen bu konuda ne önerirsin?
Körtix düşündü.
— Koruyucuları geri çek ve bir süre bekle... burada hazırlıklı ol! O saldırıya geçerse, kendinizi nasıl savunacaksınız? Bir grup canlı, mekanik robotlara, onun deyimi ile emnilere karşı koyabilir mi?
Yumtin, sıkıntılı bir ifade ile, bir şişirme yastığa oturdu.
— Onu korkutabileceğimi sanıyordum. İşin aslına bakarsan, yaşamımız bile, onların elinde!
— O halde, emnileri fazla kızdırmaya gelmez, sanırım!
Yumtin, sabırsız bir hareketle yerinden fırladı. Kısa sıçrayışlarla, teknisyenlerin bulunduğu laboratuvara geçti.
— Depolardan bir grup robot çıkarın! diye emretti. Gerekli şekilde programlayın. Yaşam sistemlerimize karşı en küçük saldırıda, bizi koruyacak şekilde bilinçlenmeliler.
Teknisyenler derhal harekete geçtiler. Körtix, depolardan çıkarılan robotları inceledi tek tek. Bunların, gerçek emnostan hiç bir farkı yoktu. Bedenleri, organları yerli yerindeydi. Dokuları bile, emnos yapısına son derecede benziyordu. Giysileri, sesleri, mimikleri... Körtix, çalışmaya başladıktan sonra, bunların emnos olmadıklarını zor farkedebilirdi.
Yumtin:
— Belki içlerinde, onun gibi akıllıları da var! dedi. Fakat şu anda, bu tehlikeyi göze alabilirim. Eğer onunla görüşmelerini sağlıyacak alıcılarını çıkarırsam... nasıl anlaşacaklar?
Körtix başını salladı:
— Bu da bir fikir... Uygulamakta yarar var!
— Alıcıları, belli kanaldan yararlanacak. Sadece bizimle ilişkilerini sürdürecekler.
— Bizim kanalı bulmaları mümkün değil mi?
— Zaman kaybederler. Milyonda bir ihtimal. O sırada, robotlar, depoya ulaşmış olurlar.
Körtix önüne baktı. Yumtin'in kararlarına diyeceği yoktu.

Obi, aygıtların başında, devamlı ulusal fabrikanın içini kolluyordu. Koruyucular 2000'inci katın üstüne doğru, hızla çekiliyorlardı. Yumtin, onları tehlikeye atmaktansa, şimdilik gerilemeyi yeğ tutmuş olmalıydı.
Depodaki çalışma, hızını devam ettiriyordu. Emniler hızla çoğalıyordu. Bilinçlenmenin verdiği coşkunlukla, harıl harıl yeni emnileri harekete geçiriyorlardı.
Obi, potaların kapaklarını kapamak için düğmeye uzandı. Madem Yumtin koruyucuları çekmişti, Obi de karşılığını göstermeliydi.
Elektronik beyin, yeni sinyaller ile onu uyardı. 2000'inci kattan emnoslar çekilmişlerdi. Ama yerine başkaları geliyordu. Bunlar, canlı değillerdi. Obi'nin yapısında olanlardı; yani robottular!
«Bunu düşünmeliydim!» diye öfkelendi birden. «Güven istedi benden! Neyin bedeli olarak?... Bir grup emni ile, emni olmaya aday robotları karşılaştıracak. Bizi, birbirimize kırdıracak... Yumtin, güven olamaz bu! Yapmak istemediğim şeyleri yaptıracaksın, bana!»
Obi yerinden fırladı. Uzun sıçrayışlarla, çalışan arkadaşlarının yanına gitti:
— Geliyorlar! dedi. Ama gelenler koruyucular değil... emni adayları!
Nesaye, ki gözlerinden biri eksikti, anlayışlı bir tavırla:
— Onlarla mı çarpışacağız? diye sordu.

Obi, ellerini kavuşturdu, birbirine kenetledi:
-- Hayır... çarpışmak istemiyorum. Benden olanları, benim gibi olanları, kullanışsız hale getiremem!
Nesaye, önündeki robotun kısa devre yapan atom pillerini incelerken:
— Onları niçin kullanışsız hale getirelim? dedi. Sakat davranıp, gafil avlamıyacak mıydık? Böylece, onları da emni yapabiliriz .
Obi üzgündü .
— Sakatlığınıza aldanmıyacaklardır, dedi. Bilgin Yumtin, onları, tüm sakatlar deposunu ortadan kaldırmak üzere programlamıştır. Emni olsun olmasın,, çalışsın çalışmasın... hepimizi yok edeceklerdir!
Nesaye doğruldu. Denetim panosuna baktı.
— Gelenlerle anlaşmamız gerek...
— Evet... ama alıcıları bozulmuş durumda.
— Gene de emnoslarla haberleşmek için açık bir kanalları bulunmalı.
Obi memnun bir tavırla arkadaşını süzdü.
- Aklın iyi çalışıyor, Nesaye. Benim gibi düşünenleri çevremde gördükçe, kendime güvenim artıyor. .
- Elektronik beyinleri ayarlamak gerek. En küçük bir yayını yakalasınlar. Mutlaka öğreneceğiz. Öğrenmemiz gerek!
Eli kalıptan yamuk çıkmış Vazohi, söze karıştı:
— En iyisi, içlerinden birini esir etmek. Ne tip programlandıklarını öğrenir, ona göre davranırdık.
Obi:
— Bunlar, intihar birlikleri de olabilir! dedi. Aramıza karışıp, bizimle birlikte, kendilerini de ortadan kaldırabilirler.
Nesaye onun dikkatini çekti:
— Rastgele bir robot için belki... Ama programlansa bile, bilinçli bir emni, bunu yapmıyacaktır.
— İçlerinde emni olup olmadığını bilmiyoruz ki... Yönetici elektronik beyin, değişikliği birkaç kez tekrarlamayabilir. Gelişim kaçta kaç oranında gerçekleşmiş olabilir?
Vazohi, düşünceli bir tavırla:
— Yukarıda, depolar dolusu emni adayı var... ve hiç bir şey yapacak durumda değiliz!
Obi, öfkeli öfkeli denetim panosuna döndü:
— Çok şey yapabiliriz! dedi. Asıl korkması ve çekinmesi gerekenler, emnoslardır! Elektronik beyni en küçük yayını yakalıyabilecek şekilde programladı. Sonra, pota kapaklarını sonuna dek açtı. Yeraltındaki lavlar, büyük homurtularla, ısıtma sisteminin kanatlarına hücum etti. Maden eriyiği, x-2-XK'yı cehenneme çevirmek üzere yüzeye doğru fışkırmaya başladı.

Ötkin, 2092'ci kattaydı. Elinde, plastik eritici silâhı vardı. Ayrıca, saldırıya karşı. atomize keski taşıyordu. Sistem durduğundan beri, kat aralarında ve bölmelere geçişte kolaylık sağlıyan kaygan zemin durmuştu. Ötkin'in uzun sıçrayışları ile bitmek bilmeden, sanki sonsuza dek devam ediyordu.
Biraz önce arkadaşlarından ayrılmıştı. Tek başına, isyancıları bastırmak üzere ilerliyordu. Onlarla bir alt katta, başka bir bölümde bir araya gelebilirdi. Bu, karşılaşacağı olaylara bağlıydı.
«Niçin isyan etmiş olabilirler?» diye düşündü «Sakatlar deposuna atılmak ve yeniden potaya gitmek... kötü bir şey değil ki! Herhangi bir organı eksik ya da

çarpık durmak iyi mi yani? Düzgün bir yapıya sahip olmak fena mı? Bunun için isyan edilir mi?»

Oysa aklını kurcalıyan başka bir şey vardı. Neden teknisyenler, algı kanallarını bozmuşlardı? Niçin tek ve gizli bir kanalı açık bırakmışlardı? Sakatlarla ilişki kurmalarını hangi nedenle engelliyorlardı?

«Mantıksız bir fikrin, düşünce sistemimi etkileyeceğini mi sanıyorlar?» dedi kendi kendine. «Çok akılsızca bir şey bu! İyiyi ve kötüyü ayırdedebilecek kadar programlanmadım mı ben?...»

Bilgin Yumtin ve diğerlerinin gerçek korkuları neydi?

«Bilmediğim bir şeye nasıl girişebilirim? dedi öfke ile. Durakladı... «Beni buna zorlıyamazlar... açıklamaları gerek!»

Bu sırada, ısıtıcı sistemin kapaklarından biri yerinden fırladı. Kızıl bir şekil, öfkeli bir homurtuyla koridora fışkırdı. Ötkin'in ayakları dibine dek yayıldı.

166 kat aşağıdaki kalıplara eriyik döken potalar, beklenmedik anda açılmış olmalıydı. Ötkin, bunun kendisini etkilemiyeceğini biliyordu. Yürüdü. Şu anda, onun yerinde bir emnos olsaydı, çoktan kavrulmuş, buharlaşmıştı. Oysa robotlar, çok güzel yapılmışlardı. Onlara pek az şeyin zararı dokunurdu.

«Potayı onlar açmış olmalılar!» diye düşündü. «Fakat bize bir zararı dokunmayacağını bilmeleri gerekmez mi? O halde... sadece emnoslara karşı mıdır bu davranışları? Sahiplerimize, yaratıcılarımıza... niçin kötü davranıyorlar? Başka bir anlamı olmalı bunun!»

Koridorun duvarına yer yer raptedilmiş, bilgisayarlardan birine yaklaştı. Bilgin Yumtin'i araması gereken kot üzerinden sinyal vermeye başladı.

Teknisyenler ona, çok zorunlu kalmadıkça laboratuvarı aramamasını söylemişlerdi. Ötkin ise, bunu bilinçli olarak yapıyordu... çünkü...

«Çünkü, bilgisayarlardaki diğer haberleşme sinyallerini anlayamıyorum!» diye düşündü. «Bana ne kadar seslenseler, onları duyamıyacağım... Ama eğer onlar bana ulaşmak istiyorlarsa... benim kanalımı bilmeleri gerekir!»

Sinyali açık bıraktı. Lavların içinden, sıçrayışlarını sürdürerek yoluna devam etti. Başka bir bölüme geçti. İlk kez, kendi başına hareket edebildiği için mutluluk duyuyordu.

Asansörlerden birine yaklaştı. İşlemediğini bildiği halde, gene de uyarıcısına bastı. Beklenmedik bir şey oldu. Asansör, çalıştığını belirleyen sinyali verdi.

Ötkin, sevinçle içine atladı. Tam bu sırada, bilgin Yumtin'in sesi beyninde çınladı:

— Hangi sersem açık bıraktı kanalı?! Çabuk kapatın! Ne yapmak istiyorsunuz, aptallar!?...

Ötkin, cevap vermek için büyük istek duydu. Çünkü, ona göre ayarlanmıştı. Buna rağmen kendini tuttu. Asansörün kolunu çekti. Şimşek hızı ile aşağı doğru hareket etti.

Yumtin:

— Kapatın kanalı! diye haykırıyordu.

Ötkin, beyninde bir acı hisetti. Uzaktan komut sistemi harekete geçirilmişti. Yumtin ve teknisyenler aşağı gönderdikleri robotların beyinlerini denetliyor olmalıydılar. Kimliğini keşfederlerse, bu, akıllı Ötkin'in sonu demekti.

Asansör, 2258'ci katta durdu. Ötkin, çevresini göremiyordu. Anten gözleri iyice başının içine çekilmişti. Beynindeki acı, dayanılmaz hale gelmişti. Buna rağmen, sinyali kendisinin verdiğini söylemek istemiyordu. Belki de Yumtin şu anda...

Bir-iki şekil seçer gibi oldu. Bedenine dokunan eller hissetti. Birisi, boynundaki denetim kapağını açmıştı.

– Hayır... Öğrenmek istiyorum... Öğrenmeliyim! diye bağırdı.
Birden, uzaktan komut sisteminin etkisi geçiverdi. Ötkin, çevresinin kalabalığını farketti. Kısa bir korku geçirdi... Arkasında biri duruyordu ve onun algı sistemini ayarlamaya çalışıyordu.
Kalın bir ses:
— Kimsin? diye sordu.
— Ötkin... fabrika numaram J-s-9...
— Bu numarayı unut... artık bir emnisin!
Ötkin hayretle:
— Emni mi? diye sordu.
Sakat eline rağmen, çok iyi çalışan Vazohi:
— Zaten bir emniydi, o! dedi. Akıllı bir robot olduğu için, bizimle ilişki kurmayı denedi.
Kalın sesli robot:
— Adım Obi! dedi. İlk akıllı ve özgürlüğünü savunan emni benim!
Ötkin, böyle bir şey beklemiyordu. Buna rağmen, anlamakta gecikmedi.
Çevresine toplanan sayısız robot, sakattı. Ve kendisi... bunları ortadan kaldırmak üzere gönderilmişti.
— Bizimlesin! dedi Obi. İstesen de, istemesen de bizimlesin artık!
– Ben de özgür düşüncemi savundum, dedi Ötkin. Bilinçli davramasaydım, kanalı benim açık bıraktığımı öğrenirlerdi.
— Biliyorum! Şimdi söyle bakalım... senin gibi kaç emni var, gelenler arasında?
— Onlarla fazla ilişki kuramadım... Birbirimizi fazla tanımıyoruz.
— Demek tanımıyorsun... Bu çok iyi...
Nesaye, merakla sordu:
— Ne yapmayı tasarlıyorsun, Obi?
Obi, kontrol panosuna doğru ilerlerken:
— Emnoslar, kızgın lavlarla epey meşgul olmuşlardır, dedi. Şimdi sıra dostluğumuzu göstermekte!

Yumtin:
— Onlarla konuşmalıyız! diyordu dehşetle.
Laboratuvarların büyük kısmı, lavlar yüzünden mahvolmuştu. Fabrikaların beklenmedik yerlerinde patlamalar oluyordu. Yeraltında ilerleyen ana ısıtıcı kanallar, kentlere doğru hızla lav taşıyorlardı.
Alarm sistemleri, x-2-XK üzerindeki canlıları uyarmaya çalışıyordu. Alışılagelmişin dışındaki durum, çok kimseyi korkutmuştu. Emnoslar, nereye gideceklerini bilemeden, kentlerden kaçıyorlardı.
Körtix, olayların bu şekil alacağını önceden tahmin etmişti. Yumtin'i uyardığı halde, bilgin arkadaşı kendisini dinlememişti. Şimdi, ortalığı düzeltmek, öylesine zordu ki.
Teknisyenlerden biri:
— Aşağıda büyük patırtı kopuyor, bu gerçek! dedi.
Yumtin:
— Büyük patırtı kopması önemli değil! dedi. Şu anda, x-2-XK, cehenneme dönmüş durumda. Onları nasıl durdurmalı?... Bir çaresi olmalı, bunun!
Bir bilgin:
— Aygıtlardan haberler geliyor, dedi. Gönderdiğimiz robotlar, bir esir yakalamışlar. Onların beyinlerini etkileyen şeyin ne olduğunu anlıyacağız!
Yumtin'in sevinci kısa sürdü:

— Artık bunun bir faydası olacağını sanmıyorum! Bir esir... şu veya bu... içlerinden hiç birinin çalışabilir durumda olmaması gerekir! Aksi halde, bir tanesinin bile kaçıp kurtulması, x-2-XK için aynı derecede tehlikelidir.
Körtix, onu doğruladı:
— Evet... ama, beyinlerindeki gelişmiş nokta saptanırsa... uzaktan kumanda ile de bozulabilir!
Yumtin, bir düşündü.
— Bu mümkün! Laboratuvarın inceleme bölümünü hazırlayın Beynini, en ince noktalarına dek taramalıyız. Mutlaka, elektronik beynin yaptığı değişikliği bulmalıyız.
Sözlerini bitirdiği anda, çok yönlü asansör kapısı açıldı. Ötkin ve diğerleri içeri girdiler. Aralarında kısa bacaklı bir emni vardı.
Koruyucular, silâhlarını doğrulttular. Ötkin:
- Gerek yok, karşı koyma sistemini bozduk! dedi.
Yumtin:
- Hemen laboratuvara! diye teknisyenlere işaret etti. Onu bir an önce inceleyin!
Akıllı robot, kendini savunacak gibi durdu.
— Benden izin almadınız! dedi. Yüksek Yargı Kurulu, ne karar verdi?
Yumtin bağırdı:
— Yüksek Yargı Kurulu'nun kararı bana vız gelir. İşinize gelince ona sığınıyorsunuz; gelmeyince, onun gerçek bir kurul olmadığını iddia ediyorsunuz. Yeter bu saçmalıklar! Götürün!
Emni, son kez:
— Gene de kararı beklemelisiniz! diye kendini savundu.
Körtix, koruyucular arasında sürüklenen emniyi dikkatle inceliyordu. Onda, diğer robotlardan farklı bir yön vardı.
Ötkin ve diğerleri, robot deposuna doğru ilerliyorlardı. Programlanmaları bitince, dinlenmek için bir kenara çekilirlerdi. Körtix, bu kez onların ardından baktı. Bir şey farklıydı... acaba?...
Yumtin'in ardından, inceleme bölümüne geçti. Emni, masaya yatırılmıştı. Teknisyenler, büyük bir dikkatle, beynini incelemeye başlamışlardı.
Sistemin nerede değiştiğini bulmak için, bilgisayarlar, hızla çalışıyorlardı.
Körtix, camlı depoda gözden kaybolan robotları düşünüyordu. Belki de...
Yumtin:
— Çabuk... daha çabuk! diye inledi. Ne kadar yavaş gidiyor bu iş!
Bir teknisyen, koşarak inceleme bölümüne girdi:
— Asansör sistemleri çalışmaya başladı. Elektronik beyinler, bir grup emninin, buraya gelmekte olduğunu haber veriyor!
Körtix :
- Buraya mı? diye sıçradı. Mutlaka önemli bir şey olmalı...
Yumtin daha iyimserdi:
— Belki de, teslim oluyorlar!
Körtix:
— Teslim mi? diye bağırdı. Savaş başlıyor!... Bir an önce tedbir almalısınız!
Yumtin, elektronik beyin komut panosuna doğru ilerledi:
— Robotları hazırlamak gerek! Onlarla, gene kendi soydaşları savaşacaklar. Bizim geleceğimiz, buna bağlı!
Asansör kapısı yeniden kaydı. Bir grup emni, beraberce salona girdiler. Koruyucuların atomize keskileri, üzerlerine doğrultulmuştu.
— Ayaklarıyla geldiler! dedi Yumtin. Bu, onların sonu olacak!
Akıllı robotlar bir ağızdan:

— Yüksek Yargı Kurulu buna karar verecek! dediler. Yoksa x-2-XK, yaşanmaz hale getirilecek.
Körtix:
— Davranışlarınızla, Yüksek Yargı Kurulu'nu baskı altında tutuyorsunuz! dedi.
Eli yamuk Vazohi:
— Karar bu denli geciktiğine göre... asıl onları baskı altında tutan siz olmuyor musunuz? diye sordu.
— Saçma! diye bağırdı Yumtin.
— Obi haklıymış... çok haklıymış! dedi. Nesaye.
— Obi... cesur olsaydı... kaçmaz, gizlenmezdi.
— Kaçmadım... gizlenmedim de! dedi kalın bir ses.
Yumtin, heyecanla döndü. Camlı robot deposunun girişinde duruyordu Obi. Üzerinde rahat bir hal vardı. Yanında bulunan Ötkin, salondakileri bir anda kül edebilecek plastik eriticiyi taşıyordu.
— Obi cesurdur da, dedi tekrar. Cesur olduğu için de kazanacak!
Yumtin, koruyuculara doğru geriledi.
— Saçmalık... Bunu yapamazsın, Obi!
- Niçin yapmıyayım? İçerde yatan emninin kişisel özgürlüğüne saygı duyduruz mu?
— O bir makinedir. Sen de makinesin!
— Sen de bir makinesin! dedi Obi, sakin bir sesle. Canlı veya cansız... ne fark eder?! Bu, senin emreden, benim emredilen olmamı gerektirmez.
— İnanılır gibi değil! diye Yumtin, Körtix'e döndü. Bizim yarattığımız makineler, bir gün, gene bize hükmedecek duruma geldiler.
Bu sırada, inceleme bölümünden çıkan bir teknisyen:
— Emni birkaç kez denetimden geçirildi, dedi. Beyin sisteminde, hiç bir bozukluk yok! Depodaki robotlarla aynı yapıya sahip!
— Elbette öyle olacak! dedi Obi. Size, gerçek bir emni göndermedik ki... O, özgürlük uğruna kendini feda etmiş bir emniydi. Yani, sadece bir robottu! Gerçek emniler ise... bakın... geliyorlar !
Robot deposunun camlı bölmesi ardında, sayısız emninin kıpırdadığı görülüyordu.
— Kot kanalını açan bendim! dedi Ötkin. Onlarla buluştum ve anlaştım. Çünkü benim beynim de, Obi gibi değişime uğramıştı. Sonra... diğer arkadaşlarımı buldum... Hepsini teker teker emni yaptım. Dönüş... çok kolay oldu! Bu arada, aramızdaki bir fazla kişi, yani Obi, kimsenin dikkatini çekmedi.
Yumtin, bir şişirme yastığa kendini bıraktı. Yoğun hava, soluk almasını güçleştirir gibiydi.
— Şimdi ne olacak? diye inledi.
Obi, gür bir sesle :
— Yüksek Yargı Kurulu'na başvurduğumu bütün x-2-XK'lılar duymalı! dedi. Verilecek karar da adaletli olmalı... Onun için, Uzak Gezegenler Birliği'ne haber göndereceğim. Bütün sistemlerden yargıçlar gelmeli... ve yargılamada, emniler de bulunmalı!
Obi, Körtix'e döndü. Güleç bir yüzle :
— Bu arada, x-2-XK'da bulunan, hatta uzaya gönderilen, başka gezegenlerde çalışan robotları bilinçlendirmek gerek, dedi. Onların gerçek emni olmaları için, öyle basit bir işlem gerekiyor ki... siz üstün emnos yaratana değin; elektronik beyinler, bir emni yaratıverdiler.
Sonra eğildi, yumuşak bir sesle ekledi.
— Aslında hiç de fena olmadı değil mi?

Uzak Gezegenler Birliğinin geniş salonu, tıklım tıklım doluydu.
Son olaylar, kısa zamanda her yandan duyulmuştu. Konunun ilginçliği yanında, x-2-XK'nın geleceği önemliydi. Kimin idaresinde olacaktı? Emnosların mı, emnilerin mi?
Yargıçlar, özel uzay otoları ile birer birer geliyorlardı. Kendilerine ait odalardan, oturuma katılacaklardı. Özel alıcılar sayesinde, görüntüleri, üç boyutlu olarak salona verilecekti. Böylece, uzun, oval masanın çevresinde görünecekler ve ortak uzay bilim dili ile konuşacaklardı.
Yumtin ve Yüksek Yargı Kurulu üyeleri, bir başka masanın çevresini almışlardı. Her gezegenden gelen temsilciler, ayrı ayrı localarda oturuyorlardı. Karşı köşede ise emniler vardı.
Başkan, bir Sintoriliydi. Sert kabuklu derisinin üzerinde patlak gözleri, beklenmedik bir ışıltıyla parlıyordu. İçlerinde en zeki yaratıklar, onlardı.
— Oldukça ilginç bir durumla karşı karşıyayız! dedi ilk söz olarak.
Salondaki sesler, bir anda kesildi. Herkes, büyük bir ilgi ile onu dinlemeye başladı. Şu anda, sayısız gezegendeki alıcılar, bu önemli oturumu, sayısız uzaylı yaratığa iletiyordu.
— Kendilerine emni adını veren bir grup robot, kişisel özgürlüklerini savunarak bizim yardımımızı istediler. Aslında bu, x-2-XK gezegenine ait bir iç sorun olduğu halde; tüm gezegenlere dağılmış bulunan makine emnosların itirazı üzerine, duruma karışmak zorunda kaldık. Çünkü olay, gezegenlerarası bir sorun halini almıştı. Bu konuda, Yüksek Yargı Kurulu'nun verdiği karar nedir? Önce bunu öğrenmemiz gerek.
Bir emnos, şişirme yastığında doğruldu.
— Olaya kişisel sorun ve emnilerin kişilik sahibi olup olmamaları gibi iki değişik açıdan bakmamız mümkün! diye söze başladı. x-2-XK yasaları, her emnosun, kişilik sahibi olduğunu ve bunu korumasının ona yasal bir hak olarak verildiğini söyler. Oysa robotlar, emnosa benzedikleri halde, aslında emnos değildirler. Onlar emnoslar tarafından, kullanılmak üzere yapılan makinelerdir. Onlar tarafından programlanır ve yönetilirler. Bir başkası tarafından yapılan ve yönetilen makinenin, kişilik sahibi olamıyacağı apaçık meydandadır. Bu durumda, bir fabrikasyon hatası olarak ortaya çıkan ve birtakım değişik özellikler gösteren robotların, kişisel özgürlük hakkı istemeleri, emnos yasalarına ters düşmektedir. Sonuç olarak, söz konusu istek redddedilmiştir.
Başkan, önündeki kayıtları inceledi.
— Bilgin Yumtin'in ekliyeceği bir şey var mı?
Yumtin, uzun gövdesini öne doğru eğdi:
— Yüksek Yargı Kurulu'nun kararına katılıyorum!
Sintorili başkan, bu kez emnilere döndü. İri gözleriyle, kısa bir an onları süzdü.
— Sözcünüz kim? diye sordu.
— Ben, Obi! diye doğruldu Obi, kalın sesiyle. İlk kişilik sahibi robot, yani ilk emni!...
Anten gözleri, büyük salonu bir çırpıda gözden geçirdi. Üzerinde mağrur bir hava vardı.
— Emnoslar, uygarlığa kavuşalı beri, üstün bir emnos yaratmak için uğraştılar, dedi. Bütün yaşamlarını, makine emnoslara yüklediler. Kendileri rahat ve huzur içinde olmaya, özel zevkleri ile zaman harcamaya çalıştılar. Bugün, yaşamlarının hemen tamamı, bizlerin elindedir. Yeni doğan bir emnos bile, bizim sayemizde bilgi sahibi olmaktadır. Yediği içtiği bizim çabamızladır. Biz olmazsak, uygar emnos soyu yaşıyamaz !

Gelelim, üstün emnos fikrine... Eğer üstün emnos yaratılabilseydi, şimdi uygulanan emnosluk yasaları, onlar için geçerli sayılmayacaktı. Çünkü, uygulanan yasalar, şu anda yaşıyan emnoslar içindir. Sintori gezegenindeki yasalarda, sintoriler söz konusudur. Bir emnos yasası ile, bir sintorili yargılanabilir mi?

Salonda ani bir uğultu yükseldi. Delegeler, kendi aralarında konuşmaya başlamışlardı. Sintorili başkanın gözleri büsbütün parlıyordu. Konunun onu eğlendirmeye başladığı, apaçıktı.

— Devam edin, dedi.

— İtiraz ediyorum! diye Yumtin söze karıştı. Üstün emnos, gene bir emnostur. Aradaki fark, daha akıllı ve zeki olmasından ileri gelmektedir.

Obi, cesur bir sesle:

-- Ama, emnoslular tarafından yaratılan bir üstün emnostur. Yani, başka bir yaratıktır. Bedenen olmasa da, fikren... Bu durumda, onların yaşantısı, davranış ve düşünceleri, normal emnoslara uyacak mıdır? Hayır... Peki, bir üstün emnos, kişisel özgürlüğü için, Yüksek Yargı Kurulu'na başvursa ve incelenmek istemediğini söylerse; acaba Kurul, ne gibi bir karar alırdı, öğrenmek isterim? Ona da emnos yasalarındaki kişisel özgürlük kuralı uygulanacak mıydı? Yoksa, üstünlüğünün nereden geldiğini saptamak ve üzerinde incelemeler yapılmak üzere; bu konuda bir yasa olmadığı mı ileri sürülecekti? Yani ona, bir başka yaratık gözüyle mi bakılacaktı?

Yumtin, sinirli bir tavırla, anten gözlerini oynattı:

-- Saçma... Fikir savunması için, manasız bir karşılaştırma. Bu soruları kabul etmiyoruz!

Obi ısrar etti :

— Oysa cevaplamalısınız!

Sintorili başkan:

— Cevaplamıyacak mısınız? diye soruyu tekrarladı.

Yüksek Yargı Kurulu sözcüsü :

— Bu, özel bir durum olur, dedi. Şu anda, tartışmaya girilecek bir ortam yok. Çünkü, sözü edilen üstün emnos, yaratılmış durumda değil.

-- Benim sorum sadece şu, dedi Obi. Üstün emnos için, eski yasaları mı uygularsınız; yoksa yeni duruma göre, yeni yasalar mı koyarsınız? Bunu sadece size değil, tüm Gezegenler Birliği üyelerine yöneltiyorum !

Salonda yeniden uğultu başladı. Delegeler, konunun tartışmasına geçmişlerdi bile. Kısa süre sonra, Uzak Gezegenler Birliği yargıçları, düşüncelerini açıkladılar.

— Yeni durumlara göre, yeni yasalar koymak, zorunludur!

Obi, başını salladı.

— Evet... en mantıklı çözüm de, bu olurdu zaten. Konuyu dağıtmıyacağım. Sadece üstün emnos fikrini ileri atışım, üstün robot, yani emni kavramı ile paralel kurmamdan dolayıdır. Nasılki emnoslar, üstün emnos yaratmaya çalışıyorlar; elektronik beyinler de, üstün bir robot yaratmak için çabaladılar. Bugün, bilginlerin fabrikasyon hatası olarak gördükleri şey, aslında makinelerin, bilinçli olarak meydana getirdikleri bir olaydır. Onun sonucu ben buradayım! Ve uygarlığın başından beri kişisel özgürlüğü arıyan makinelerin adına konuşuyorum! Artık, eski yasalara göre hareket edemezsiniz! Yeni durumlar, yeni yasaları gerektirir. Hâlâ makine kavramı üzerinde yürürseniz; uygarlığın geriye doğru gittiğini, kendiniz de göreceksiniz. Çünkü ortam, sizi gerçekleri görmeye her an zorlıyacaktır !

Yumtin, bir kez daha hiddetle söze karıştı:

- Hiç bir dayanağı olmayan sözler... Obi, akıllı bir robottur... Ama sadece robottur!

-- Hayır, bir emniyim! diye tane tane söyledi, Obi. Kendi kendini yöneten, kişisel hakları ve özgürlüğü olan bir emni! Kimseden emir almıyan, kimsenin ona emretme yetkisi olmayan, ölümsüz bir emni!
-- Şimdiye dek, makinelerin özgürlük sahibi oldukları görülmemiştir! dedi Yumtin. Hangi gezegende, hangi sistemde, hangi gökadada?... Yoktur ve de olmıyacaktır. Böyle bir nesil yaratılamaz. Makinelerin gene kendilerinden üstün bir makine yapmaları... Saçma!
Sintorili başkanın önündeki aygıtta bir ışık yandı. Başkan, iri gözlerini çevirdi, küçük Elşi gezegeni delegesine baktı.
Körtix, yuvarlak başını oynattı.
— Söz mü istiyorsunuz, bilgin Körtix?
— Kısa bir açıklama... mümkünse eğer!
Yumtin'in yüzü, memnun bir anlam kazandı. Arkadaşı, kendisini destekliyecek sözler söylemek üzereydi. Oysa Körtix, Obi'ye dikkatle bakıyordu.
- Sayın meslekdaşım Yumtin'in fikrine katılmıyorum, dedi. Makinelerin, üstün bir robot yaratacaklarına inancım büyük. Yalnız, sayın Obi'nin sözlerine de katılmıyorum. Kendisini, uygarlığın başından beri özgürlüğü arıyan makinelerin ilk sözcüsü olarak görüyorlar. Oysa yanıldılar. Bağlı bulunduğumuz bulutsunun en köşesinde kalmış bir takımyıldızda... Nepafo Takımyıldızı'na ait küçük bir gezegende... Elşi'de yaşıyan makineler... sizin deyiminizle... son derece akıllıdırlar.
Obi, sevinmiş bir tavırla:
-- Bu açıklamayı yapmanızı ne zamandan beri istiyordum, bilgin Körtix! dedi. Gezegeninizdeki atomize robotlarla tanışmayı...
Körtix, başını salladı:
— Onlar gerçekten robotturlar. Yani bizler tarafından yönetilirler.
-- O zaman, akıllı olmaları ne işe yarar; ya da kişisel özgürlükleri? diye atıldı Yumtin!
— Hayır, sözünü ettiğim kimseler onlar değil! dedi. Körtix. Ben, kendi soyumdan söz ediyorum. Evrim, her yerde aynı zamanda başlamıyor. Makineler evrimi bile olsa...
Başkan, dikkatle Körtix'e baktı. Obi ise, hayret ve memnunluğunu gizliyemiyordu.
Körtix, sakin bir sesle devam etti:
- Obi... kendi dünyasında yeni bir emni neslinden söz ediyor. Eğer onun sözettiği şekilde düşünürsek, ben de bir emniyim ve bu evrimi, siz kendi uygarlığınızın başındayken yaşadım!

Iki gölge, uzay otolarının bulunduğu alanda yanyana yürüyordu.
Yoğun hava, gecenin karanlığına, sisli bir görünüm kazandırıyordu. Sarı, mor, eflatun ışıklar, ton ton açılıyor, dağılıyor, birbirine karışıyordu. x-2-XK geceleri hülyalı bir manzaraya bürünürdü.
Obi, düşünceli bir sesle:
— Senin de bir emni olduğunu, ta baştan hissetmiştim! dedi. Daha doğrusu bir fikir... mantıksız bir şeydi... çünkü Yumtin'in tarafındaydın. Buna rağmen...
— Buna rağmen, aşağı inecek robotlardan birini değiştiriverdim, değil mi?
Obi, anten gözlerini oynattı:
— Bir grup robot içinden, gerçek bir emni çıkması, çok büyük bir şans eseriydi. Bunu mutlaka, birinin düzenlemesi gerekirdi. Anlamıştım... Yumtin olmıyacağına göre... yapımızı bilen, elektronik beyinlerin çabasını anlıyan birinin, bir yardımcının ;robotlardan birini programlaması gerekirdi.
Körtix, onu doğruladı:

— Teknisyenler, robotları depodan çıkarınca, onları incelemeye koyuldum. Bu arada, gereken değişikliği, birine uygulayıverdim. Anlamalarına imkân yoktu.
— Bir emni olduğun halde, seni en yakın arkadaşın bile tanıyamamış. Nasıl böylesine canlılara benziyebildin?
— Uzun bir evrim sonucu... Elşi'deki tüm yaratıklar, bir kozmik fırtınada öldüler. Elektronik beyinler ise, son bir gayretle, robotları üstün bir hale getirdiler. Doku denemeleri, yeni beyin sistemleri... iyon pilleri... falan filan...
Obi, üç parmaklı eliyle, bilginin başını işaret etti:
— Peki, bu filtreyi niçin takıyorsun? Bir emniye, yoğun havanın etkisi olmamalı.
— Sen, bu gezegene göre yapılmışsın, Obi. Bense, kendi gezegenime göre... Yoğun hava soluk alma sistemim sanılan, aslında atom pillerini soğutan havalandırma sistemimi etkiliyor. Bana son derece rahatsızlık veriyor.
— Senin geçirdiğin evrimi, bizler de geçirecek miyiz? diye sordu Obi.
Körtix, memnun bir tavırla durdu.
— Elbette... Asıl sorun, Uzak Gezegenler Birliği kanalı ile, kişisel özgürlüğünüzü kazanmaktı. Bunu elde ettiğinize göre... her türlü olanak elinizde demektir.
— Konulan yasaları uygulamakta emnoslar biraz zorluk çekecekler! dedi Obi.
— Bırak zorluk çeksinler, bir gün mutlaka alışacaklardır. Huzur içinde yaşamak istiyorlarsa, buna mecburlar. Hem şuna inanıyorum ki... sen, o yasalara sahip çıkacak kadar cesur ve güçlüsün!
Obi, gururla anten gözlerini oynattı. Heyecandan, sözlerini karıştırıyordu!.
— Önemli bir savaş verdiğime inanıyorum! Gezegenler Birliği toplantısında o konuşmayı yapmasaydın... şu muhakkak ki, bana yardımın büyük oldu. En iyi uygarlıklardan birinin... bir emni uygarlığı olması... fevkalade bir şey!
Körtix'in uzay otosuna varmışlardı. Bilgin, ona binmeden önce bir kez daha durdu.
— Biliyor musun, arkadaşım Yumtin'den çağırma bandını aldığım zaman, olayların böyle gelişeceğini anlamıştım! dedi. Bilinçlenen robotlardan söz ediyor, lafları birbirine karıştırıyordu. O zaman, yeni bir evrimin başlamakta olduğunu farketmiştim. En akıllıca iş, bunu yerinde izlemek olacaktı. Ben de öyle yaptım! Benim yardımım, senin ilk adımının sonucudur.
Obi, otonun kapağını açarken:
— Gene görüşelim! dedi.
Körtix, dostça ona dokundu:
— Görüşelim!
Birbirlerini selamladılar. Bilgin, otoya bindi. Obi kapağını örttü. Bir miktar geriledi. Sisli karanlığın içinden, başka gölgeler çıkmaya başlamışlardı. Körtix'i geçirmeye gelen emnilerdi, bunlar.
Bilgin, otonun sistemlerini denetledi. Uzay istasyonundan, kalkış için izin istedi. Yol gösterici sinyaller, geç işareti verdiler. Körtix, bir düğmeye dokundu. Oto, sessiz ve hızlı, havalandı. Sayısız düzenleyici, yön gösterici işaretler... yine trafik ayarlayıcı şamandıranın, dur işaretine yakalandı. Yol açılana dek beklerken, Uzak Gezegenler Birliği kararını bir kez daha, manyetik banddan dinledi:
«α-2-XK gezegeninde, elektronik beyinlerin bilinçli olarak geliştirdikleri yeni bir durum ortaya çıkmıştır. Üstün robot soyu emniler, bu gezegenin emnoslardan sonra ikinci sakinleri olarak anılacaklardır. Ve değiştirilecek olan yasalarda, emnilerin kişisel özgürlükleri, özellikle belirtilecektir!»
Şamandıra, yolun açıldığını bildiriyordu. Körtix, hareket düğmesine basarken:
— İyi şanslar, Obi! dedi.

□

• bilim - kurgu dünyasından

* Bu yıl 28 Nisan-4 Mayıs tarihleri arasında Fransızların II. Ulusal Bilim-Kurgu Kurultayı toplanıyor. Geçen yıl ilk kez Clermont-Ferrand'da düzenlenen ve Türkiye'den de katılanlar olduğu söylenen toplantı bu kez Angouleme kentinde düzenleniyor. Bu tür toplantılara özgü yazın ödülleri filim gösterileri (The Forbidden Planet «Meçhul Dünya», Solaris gibi) ve konuşmaların yanı sıra bu yıl bir de sergi düzenleniyor. Büyük ilgi göreceği sanılan bu sergide yerli ve yabancı Fantezi ve Bilim-Kurgu dergileri yer alacak. Katılma çağrısına uyan derginiz ANTARES de sergilenecekler arasında. Toplantı için başvurma adresi: COMMUNICATION 22, 22 rue d'Austerlitz, 16016 Angouleme, Fransa.

* Amerika'nın belli başlı b-k dergilerinden IF ve GALAXY 1975'den başlayarak yayım hayatını tek bir dergi olarak sürdürecekler. Kağıt ücretlerinin artması ve başka parasal nedenlerle bu yola gidildiği söyleniyor.

* Şimdi de yine Amerika'dan bize ulaşan bir ölüm haberi: Bilim-kurgu dünyasına önce kısa öyküleri ile daha sonra da eleştirileri ile katkıda bulunmuş olan yazar P. Schuyler Miller 13 Ekim 1975'de bir kalp krizi sonucu 62 yaşında hayata gözlerini yummuş bulunuyor.

* Amerikan üniversite ve kolejlerinde en çok tanınan ve okunan yazarların bir sıralaması açıklandı geçenlerde. Bu sıralamaya giren iki de b-k yazarı var: Kurt Vonnegut Jr. ve Ray Bradbury. Bu gerçeğin bir yansıması olarak yurdumuzda da Üsküdar Amerikan Kız Koleji'nde Ray Bradbury'nin ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde Kurt Vonnegut Jr.'ın yapıtlarının okutulduğunu görüyoruz.

* İstanbul'da Üsküdar Şehir Tiyatrosunda bir süredir bir çocuk oyunu sunuluyor. Oyunun adı, Mor Gezegen. Oyunu izleyen arkadaşımız Selma Mine izlenimlerini şöyle anlatıyor: «Mor Gezegen, umduğumu hem verdi, hem vermedi bana. Bir uzay gemisi içi, şarkılarla süslenmiş bir kurgu. Dış uzay sahneleri perdeye (geminin ekranına) slayd ve filmler halinde veriliyor; böylece gerçeğe yaklaşılmaya çalışılmış. Yazar, daha konunun başında, uzay çalışmalarında harcanacak paranın, dünya fakirlerine dağıtmakla daha faydalı bir iş yapılacağı fikrini aşılayarak oyunu tanıtıyor. Teknisyen olarak gemide çalışan Hıdır Usta, bunun en önemli savunucusu. Oyun gelişiyor, gemi mor gezegene iniyor. Burayı çocuklar idare ediyorlar. Kendi dünyalarında her sorunu çözmüşler. Sonunda fakirlere yardım etmeye savaş, açlık ve hastalıkla savaşmaya, beraberce dünyaya dönüyorlar. Uzay çalışmaları dursun mu? Bir uçuş için harcanan 76 milyar liracık, dünya yüzünde savaş, açlık ve hastalık için harcansın mı? Bence olaya hiç bir zaman önyargı ile bakmamak ve bu konuda şartlanmamak gerekli. Uzay çalışmalarının, dünya için yüklü harcamalar getirdiği muhakkak, fakat bunu zaten yapan güçlü devletler. İkincisi, yanılmıyorsam dünya çevresinde dönen bir «Telstar» varki, Avrupa - Amerika televizyon alışverişini gerçekleştiriyor. Bir uzay laboratuvarı, bilimsel araştırmalar yaparak üründe üretim kolaylığı sağlıyor. Belki bu yolla, uygarlığın son ürünü hava kirlenmesine, serpintilere çare bulunacak. Okuduğuma göre bir uzay çalışması, beraberinde 4000 buluş getirmiş. Bunların çoğu, tıp alanında uygulanıyor. Son ışın tedavileri, özellikle kanser üzerindeki çalışmalar ve incelemeler; bu buluşlar sayesinde oluyor. Dünya çevresinde yüzün üzerinde bilimsel araştırma aygıtı dönüyor. Bunların çoğu dünyadaki açlık ve hastalık için değil mi? Sonuç, istenen yöne çevrilebiliyor, Savaşa gelince... Yeryüzünden silinmeyecek bir hastalıktır bu; insanın yapısı ile ilgili. Hiç bir zaman ortadan kalkmamıştır, kalkmıyacaktır da! Zaten tüm bu çalışmaların başlangıcına bakarsak, perde arkasında savaşı görürüz. Buna bağlı her şey, birer zâhirî görüntüdür!»

zardoz, vortex ve zed

Giovanni SCOGNAMILLO

İlginç bir sinema adamıdır John Boorman, bilim-kurgu türüne yanaşması da ayni derecede ilginç ve bir hayli düşündürücü. Seyircinin, özellikle bilim-kurgu severin, aklına bir soru takılıyor, «Zardoz» u izlerken, ilginç evet, oysa Boorman'ın tutumu, gerçek tutumu, nedir, ciddî mi, simgesel mi, yoksa hicivden yana mı?

«Zardoz» un öyküsü bilim-kurgu severlere pek yabancı gelecek değil, klasik diyebileceğimiz bir zemine dayanıyor. Yıl 2293: bir «olay» kopmuştur dünyada, bir iki kuşak öncesi, eski düzeni ters yüz eden bir «olay». Ve bu «olay» dan arta kalanlar üç ayrı sınıfa dayanan yeni bir «ehram» gerçekleştiriyorlar: zirvede, öncü bir bilimden yararlanan ve «Ölümsüzler» den oluşan bir «mutlu azınlık»; ortada, bu azınlığın buyruklarını havalarda uçan, buğday karşılığında silâh ve cephane dağıtan Taş Tanrı, Taş Maske Zardoz'un aracılığiyle yerine getiren «İmhacılar»; ve ehramın yükü altında ezilen, köle gibi kullanılan, zaman zaman, çoğalmalarını engellemek için, amansızca, sürü halinde katledilen «Halk».

Gerisini tahmin etmek kolaydır, her ne kadar Boorman bilim-kurgu'nun defalarca kullandığı bu malzemeyle dilediği gibi oynuyorsa da. Günün birinde «İmhacı» Zed, ilkel insan Zed, kitapların sayesinde, bilinçlenecek, Zardoz'un yapmacık ve yönetilen bir Tanrı olduğunu kavrayacak, arkadaşlarını uyaracak ve devrimi gerçekleştirmek için «Ölümsüzler» in barınağı olan vadiye, Vortex'e, girdaba girecek.

Gerçek bir devrimci mi Zed? Hiç kuşkusuz değil? İntikam peşindedir Zed, halkı katletmek, avlamak zevkinden yoksun tutulan «İmhacılar» ın öcünü almak niyetindedir. «Ölümsüzler» den; Zardoz'un, o Jüpiter'i andıran, maskesini düşürtmektir gayesi. Fakat Zed gerçek, ilkel bir insandır, bir değişme, bir «mutation» a uğrayan bir soyun temsilcisidir, zekidir, her şeyi çabuk kavrar, yerine göre heyecanlı, yerine göre idarecidir, bir nebze oportünisttir gerekirse.

«Zardoz» u özetlemek bir yerden sonra anlamsız bir uğraşı, şu var ki filmin ana temalarını, nereden hareket edip nereye vardığını ya da varmak istediğini belirtmek gereklidir. Öykünün özü için «olağan» sözcüğünü rahatça kullanabiliriz, Boorman'in «mesajı» için de... oysa filmin tümüne baktığımızda «olağan»ın ötesine varan bir ayrıntı bolluğu ile karşılaşıyoruz. Yönetmen-öykücü - senaryo yazarı Boorman, bilim-kurgusal bir malzemeden yararlanarak, çok yönlü, karmaşık, gösterişli, yer yer «şatafatlı» bir yapıtı gerçekleştiriyor. Nereye varmak için?

Üstün bir bilime dayanan «Ölümsüzler»in dünyası «lânetli» bir dünya oluyor. Doğanın «şaşmaz» kurallarını çiğneyenler ölümsüzlüklerinden dolayı cezalandırılıyor. «Duygusuzlar» salt Vortex'in bir köşesine itilmiş, bitkisel bir yaşam sürenler değil. Ölümsüzlerin tümü de duygusuz, sevgiden, aşktan, cinsel coşkudan, merhametten, her şeyden yoksun. Bir «fildişi kulesi» nin içinde yaşıyorlar. Ölümsüzler son derece ince, kibar, «rafine» zevkli ve boş, acınacak bir şekilde. Aslında hiç bir yere varmış değiller, sonsuzluğun içinde bocalıyorlar, unutulan bir yaşamın, bir dünyanın değerlerini, «ilkelliğini» deneylerle araştırarak. Cinsiyet nedir, cinsel coşkuyu yaratan süreç nedir? May bunu araştırıyor. İlkel insan neden uyuyor, nasıl rahat olabiliyor, endişe duymadan, Consuelo'nun merakını uyandıran da bu sorular oluyor. Dost ise, heykellerle, antikalarla, kuklalarla, giysilerle donattığı tipik İngiliz köşkünde estetizm'in gösterişli boşluğunu deşiyor.

Yarının dünyası değil bu, çağdaş bir «mutlu azınlığın» dünyasıdır, yaşam kavgasından uzak kalan, sorunlardan, sorumluluklardan kopan insanların dünyası. Boorman bilim-kurgu'nun güncelliğine parmak basıyor, paralellikler kurarak.

Vortex'de

«Zardoz» bir eleştiri mi yoksa? Salt bir eleştiri değil, bir «parabol» havasına bürünüyor, hicivi, mizahı unutmadan. Suçlu olan sadece bilim değil (Tapınak salt bir kristal değil, kristal de bir bilgisayar değil, her şey düşünsel bir oyun, bir tuzaktır), suçlu olan insandır, tutkuları ile (Zed), tutkularına karşı direnişi ile (May, Consuelo), bencilliği ile (Dost, Arthur) .

Karamsarlığın içinde Boorman, yer yer coşuyor, «temaşa»ya yöneliyor, belirli etkilerden kurtulmadan. «Âsiler»in yaşlanmağa bırakıldıkları camlı bölme, tipleri, havası, görünüşü ile Fellini'nin «çılgınlıkları»nı hatırlatıyor; Kristal'ın içinde oluşan ayna oyunları Orson Welles'in «Şangaylı Kadını» nın çeşitlemelerini sürdürüyor; dekorlar, giysiler, toplu sahneler (yemek bölümü, oy verme bölümü) Hollywood sinemasının ünlü «zevksizliği» nin bir devamı oluyor (Zardoz'u yöneten, Zed'e kitap dünyasının kapılarını açan, eline Frank Baum'un «Billûr Köşk» adlı çocuk romanını veren, ince bıyıkları ve sakalı ile bir sirk hokkabazına benzeyen Arthur Freed neden ünlü bir Hollywood yapımcısının adını, soyadını taşıyor?).
İlginç bir filim «Zardoz», belki fazlasiyle dolu, fazlasiyle dengesiz ve simgesel, yer yer bolluğu ile yorucu. Boorman bilim-kurgu'yu yeniden «düşünüyor» aşırı bir coşkunlukla, bilinçaltını, bilinçötesini kullanarak. Filmin bir bölümünde Dost «second level» e düşmemek için direniyor, Boorman ise var gücüyle ulaşmak istiyor bu noktaya ve... yarı yolda kalıyor.

«ZARDOZ» — Senaryo : John Boorman Öykü : John Boorman ve Bill Stair Yönetmen : John Boorman - Görüntü Yönetmeni : Geoffrey Unsworth (De Luxe renkli, Panavision) - Kurgu : John Merritt - Müzik : David Munrow, Beethoven Oyuncular : Sean Connery, Charlotte Rampling, Sara Kestleman, John Alderton - Yapım : 20 th Century Fox 1974

yeni yayınlar

Günay TAYLAN

İKİ BEYİNLİ ADAM — Michael Crichton - Türkçesi : Mehmet Harmancı - Uycan Yayınları İst. Aralık 1973 - 237 sayfa, 15 lira.

Benson adlı kişinin geçirdiği trafik kazası beynin yan bölgesinde hasar yapar. Hasar; dövme, yaralama gibi şiddet olayları ile sonuçlanan sara nöbetleri doğurur. İşte roman, hastanın hasar gören beyninin görevini yapacak bir bilgisayarın (kompütör) vücuduna yerleştirilme işlemlerini ve tedavi sonrası olayları konu edinmektedir.

Yazar Michael Crichton doktor olmanın verdiği bilgi ve yetenekle en ince ayrıntılara inmekte. Olay kadar operasyon sırasında kullanılan yöntem de hastadaki biyolojik ve ruhsal değişimlerin bilgisayarlarla denetlenmesi, hatta bu işlemlere bilgisayarların katılmaları ilginç.

Olay ve ayrıntılar günümüz teknik ve yöntemlerinin üstünde ele alınmakta, yöntemler bir uyum içerisinde tutarsızlıklara ve çelişkilere düşmeksizin, inandırıcı ve çekici bir anlatımla sergilenmektedir.

MERİHLİLER GELİYOR — Peter Randa - Türkçesi : Atilla Tokatlı - Sander Yayınları İst. Nisan 1974 - 188 sayfa, 12,5 lira.

Merih gezegenine araştırma yapmak üzere giden dünyalılardan Philippe'in, gezegende gördüğü iki canlı yuvarlağın yüzünde patlaması sonucu etkisini ancak dünyada gösteren bazı değişikliklerin olması, yaralanma ve öldürülmeye karşı bağışıklık kazanmasının, üstelik değişinimlerin bulaşıcı olmasının yarattığı olayları, serüvenleri konu edinir, Merihliler Geliyor.

Yazarın Al ve Ül olarak adlandırdığı üstün uygarlık düzeyindeki Merihlilerden başkası değildir, bu iki canlı yuvarlak. Üstün bir uygarlık düzeyine ulaşmalarına karşın, gezegendeki oksijen azlığı karşısında çaresiz kalmaları, giderek çevreye uymak zorunluluğu ya da yaşamlarını sürdürebilmek için oksijen azlığı nedeniyle değişimlere uğramaları, karşılaştıkları dünyalı Philippe'in bünyesine sığınmaları... Değişinmelerin bulaşıcı olması nedeniyle, önce Phillippe'in sevgilisi Gilda'ya, sonra yolculuk arkadaşlarına bulaşması anlatılır.

Philippe'in sevgilisi Gilda'nın kocası Jean'ın her ikisini öldürmek için tabanca ile ateş etmesi, kaldırıldıkları morgda Al ve Ül'ün yardımlarıyle yaralarının sarılması ve canlı olarak morgtan ayrılmaları ile roman ve olaylar başlar. Merih yolculuğuna katılanlara da bu değişinimlerin bulaşması sonucu Merihlilerle, güvenlik kuvvetleri arasındaki sürtüşmelerle roman serimlenir.

Philippe'in arkadaşları dünyalılara oranla elde bulundurdukları üstünlükten yararlanarak yönetimi ele geçirmeyi bile tasarlarlar, halkın büyük tepki ve kuşkusuna karşın. Güvenlik kuvvetleri ile aralarındaki kovalamaca sonucu ancak Philippe ile sevgilisi sağ kalırlar. Sağ kalmalarında en büyük etken, bünyelerindeki ve belleklerindeki iki Merihlinin yardımları ile istedikleri her kişinin kılığına girebilmeleridir.

Tümüyle geniş bir hayal gücünün ürünü olmakla birlikte, ele aldığı ölümsüz olmanın yararlarının nasıl kötüye kullanıldığı ya da kullanılmak istendiği, canlıların çevresel koşullara uyarak biçim değiştirdiklerini dile getirmesi, sürükleyici ve çekici anlatımıyle, - özellikle belirtmek isterim - Atilla Tokatlı'nın başarılı Türkçesiyle okunması gerekli bir roman.